

MHS

*A federes hosszúkardvívás
szabályzata*

Jelen dokumentum - ill. frissített verziói - a mindenkor érvényes MHS versenyszabályokat tartalmazzák feder fegyvernemben. A benne foglaltak betartása nélkül MHS sportverseny nem szervezhető. **Az aktuális verziószám mindig ellenőrzendő a fejlécben! A dokumentum mindig az újabb verzió megjelenéséig hatályos! A versenykiírásoknak mindig tartalmaznia kell a hivatkozott verziószámot is!**

Copyright © Dr. Pávay Tibor, 2013.

Copyright © Magyar Hosszúkardvívó Sportszövetség (charta-szervezetek), 2013.

© All rights reserved!

Jelen dokumentum az összeállító, Dr. Pávay Tibor szellemi tulajdona. Folyamatos frissítéséhez azonban a mindenkori MHS tagszervezetek szakértői, vívói nagyban hozzájárulnak. A **Magyar Hosszúkardvívó Sportszövetség** charta-szervezetei és tagszervezetei ennek megfelelően sportversenyeiken szabadon használhatják. Az internetről bárki által szabadon letölthető, de nem terjeszthető. Egészének vagy részeinek engedély nélküli reprodukálását, felhasználását a törvény bünteti! Jelen dokumentumban szereplő szabályok külön írásbeli engedély kérése és megadása nélkül mások által nem felhasználhatóak, sem egészében, sem részeiben!

A fedlapon szereplő **MHS logo** szerkezetét, elemeit tekintve a chartát alapító szervezetek közös szellemi tulajdona. Konkrét megformálása Waldmann Szabolcs szellemi terméke. A logo kizárólag az MHS hivatalos dokumentumain, elektronikus és nyomtatott kiadványain, termékein alkalmazható! Minden más felhasználás jogi lépést von maga után! **© All rights reserved!**

Fontos! Az MHS versenyeken való biztonságos induláshoz megfelelő felkészültség, testi-lelki-szellemi állapot szükséges – a védőfelszerelések önmagukban nem elégségesek a vívók, sportolók teljes körű védelméhez. Az MHS versenyeken minden sportoló saját felelősségére indul el! **Az MHS a gyakorlások és a sportversenyek során bekövetkezett sérülésekért felelősséget nem vállal!** A vívógyakorlások során sportoktatók és sportedzők szakmai felügyelete, ill. a megfelelő egészségügyi állapot megléte (lehetőleg időszakosan sportorvos által is ellenőrizve, igazolva) elvárás. Sportversenyeken való induláshoz ezen túl elengedhetetlen a megfelelő vívói tapasztalat megléte; verseny előtt a felelősségvállaló nyilatkozatban foglaltak gondos megfontolása, mérlegelése, elfogadása.

Az MHS versenyek nem profitorientáltak. Ezen szervezet keretei között végezve a hosszúkardvívás historikus alapokra épülő, de a modern sportigényeket is kielégítő; a szó nemes értelmében vett amatőr szabadidő-, ill. versenysport. A versenyeken, edzéseken tudatmódosító szerek, ill. dopping használata ennek megfelelően szigorúan tilos! Bizonyított használatuk súlyos etikai vétségnek számít, és a sportolói körből való végleges kizárást vonhatja maga után.

TARTALOMJEGYZÉK

0. Átmeneti és bevezető rendelkezések	6. oldal
0.1 Néhány alapfogalom	6. oldal
0.2. A versenyrendszerről	7. oldal
1. Személyi feltételek	8. oldal
2. Terep, vívópást	9. oldal
3. Felszerelés követelmények	11. oldal
3.1. Védőfelszerelés követelmények az átmeneti időszakra	11. oldal
3.2. Védőfelszerelés követelmény a végleges MHS standardban	11. oldal
3.3. Fegyver követelmény (feder)	11. oldal
4. A rendezővel szemben támasztott követelmények	12. oldal
5. Bírók feladata, találatjelzési sorrendje	13. oldal
5.1. Az asszó szabályos lefolytatásáról, pontozásáról	13. oldal
5.2. Bírói terminusok	15. oldal
6. Találatok, pontozás	16. oldal
6.1 Alapvető, érvényes vívótalálatok és pontértékük	16. oldal
6.1.1. Fej és nyaktalálatok (felsőbb seb)	16. oldal
6.1.2. Testet és végtagokat érő találatok	16. oldal
6.2. Az érvényes találattal szemben támasztott általános követelmények	16. oldal
6.2.1 A szándékoltság elve	16. oldal
6.2.2. A védőfelszerelés nullázásának elve	17. oldal
6.3. Pontot érő ill. nem érő egyéb, speciális szituációk	17. oldal
6.3.1. Lefegyverzés	17. oldal
6.3.2. Kiszorítás	17. oldal
6.3.3. Ha nincs találat	17. oldal
6.3.4. Után-ütés	17. oldal
6.3.5. Földre kerülés	17. oldal
6.3.6. Együttes találat	18. oldal
6.3.7. Döntésképtelenség	18. oldal
7. Az asszó célja	19. oldal
8. A vívóidőről	20. oldal
8.1 Bruttó, relatív időmérés	20. oldal
8.2. Az időmérés felfüggesztése	20. oldal
8.3. Hosszabbítás	21. oldal
9. Szabálytalanságok, pontlevonások, leléptetések	22. oldal
9.1 Konkrétumok - a büntetések miertje és mértéke	22. oldal
9.1.1. Pontbüntetések	22. oldal
9.1.2. Léleptetés kirívó szabálytalanságért	23. oldal
9.2. Vezetőbírói büntetőjelzések	23. oldal
9.3. Kiegészítő bíraskodási szabályok	23. oldal
9.3.1. Az utólagos, kiegészítő büntetés lehetőségéről	23. oldal
9.3.2. A végeredmény sérthetetlenségéről	24. oldal
10. Az után-ütés szabályai	25. oldal
10.1 A tempó fogalma	25. oldal
10.2. Az után-ütés konkrét szabályai	26. oldal
10.3. A sima után-ütés bírói jelzése	27. oldal
10.4. Után-ütés megítélése a piros zászló fennléte alatt	27. oldal

11. Az együttes (avagy dupla) találatok szabályai	28. oldal
11.1. Együttes találatok pontértéke	28. oldal
11.1.1. Mikor a piros zászló még nincs fenn	28. oldal
11.1.2. Mikor a piros zászló fenn van – felsőbb sebzés szabálya	28. oldal
11.1.3. Mikor a piros zászló fennléte alatt megváltozik a pontérték	29. oldal
11.2. Az együttes találat alap bírói jelzése	29. oldal
11.3. Speciális bírói jelzés a piros zászló fennléte esetén „felsőbb seb” jelzésére együttes találat és után-ütés esetén	30. oldal
11.4. A TIJ jelzése a piros zászlóval	30. oldal
11.5. Egyéb szankciók	30. oldal
12. Bírói jelzések és a „TIJ” jelzései	31. oldal
12.1. Bírói alapállás, alapmozgás, alaptevékenységek	31. oldal
12.2. A nem született értékelhető találat bírói ítéletének jelzése	32. oldal
12.3. A „sima” után-ütés bírói jelzése	32. oldal
12.4. Tiszta, 1 pontos találat jelzése	32. oldal
12.5. Kiszorítás jelzése	32. oldal
12.6. Az együttes találat alap bírói jelzése	33. oldal
12.7. Speciális bírói jelzés a piros zászló fennléte esetén „felsőbb seb” jelzésére együttes találat és után-ütés esetén	33. oldal
12.8. A TIJ jelzései a piros zászlóval	33. oldal
12.9. Az „asszó nem ítéltető meg egyértelműen” bírói ítélet jelzése	33. oldal
12.10. Végeredmény kihirdetése	34. oldal
12.11. Szabálytalanságok	34. oldal
12.11.1. A konzultáció kötelező voltáról	34. oldal
12.11.2. Megbeszélés (konzultáció) kérésének és elrendelésének jelei	34. oldal
12.11.3. A büntetés konzultációs meghozatalának és kihirdetésének folyamata	34. oldal
12.11.4. Büntetés-kiegészítés jelzése	35. oldal
12.12. Konzultációkérés jele	35. oldal
12.13. Egyéb, speciális jelzést nem igénylő vezetőbírói feladatok	35. oldal
13. Dulakodás, kardra ráfogás szabályai	37. oldal
13.1. Ami tilos	37. oldal
13.2. Amit szabad	38. oldal
13.3. Földre kerülés és lefegyverzés	38. oldal
13.4. A kinti, füves terepen rendezett versenyeken alkalmazható szabályok	39. oldal
14. Különösen fontos elvek, szabályok összefoglalóan	40. oldal
14.1. Kötelező alapelvek	41. oldal
14.2. Olyan opcionális elvek, melyek kizárólag kisebb versenyeken, kupákon alkalmazhatóak, országos bajnokságon vagy selejtezőkön nem	42. oldal
15. A teljes asszó menetének áttekintése, ismétlésként	43. oldal
15.1. Előkészületek	43. oldal
15.2. Az asszó kezdete és folyamata	43. oldal
15.3. Az asszó vége, eredményhirdetés	44. oldal
16. Óvások	45. oldal
16.1. Az óvás benyújtásáról	45. oldal
16.2. Az óvás lehetséges tárgyai	45. oldal
16.3. Az óvás kivizsgálása és lehetséges elbírálása	46. oldal
16.3.1. Az óvásról döntő személyek köre	46. oldal
16.3.2. A pozitívan elbírált óvás lehetséges következményei	47. oldal
16.3.3. Az óvási döntés sérthetetlenségéről	47. oldal
16.4. Videó bíráskodás	47. oldal

17. Nemzetközi tornák formanyelve	49. oldal
17.1. A főbb magyar bírói terminusok angol megfelelői	49. oldal
17.2. Egyéb fontos terminusok	50. oldal
17.3. Historikus bírói terminusok és formanyelv alkalmazásának opcionális szabálya	50. oldal
18. Opcionális szabályok a bajnokságon kívüli versenyek színesebbé tételéhez	51. oldal
18.1. A lovagias ítélet lehetősége	51. oldal
18.2. A realitás-elv alkalmazása	51. oldal
18.3. A megfelelő erő elvének alkalmazása	52. oldal
18.4. A felsőbb sebzés általános kiterjesztésének opcionális szabálya	53. oldal
18.5. Historikus bírói terminusok és formanyelv alkalmazásának opcionális szabálya	53. oldal
18.6. Az együttes találatok súlyosabb büntetése végett a műkardos fegyvernem együttes találatra vonatkozó szabályainak használata	54. oldal
18.7. A műkardos fegyvernem szabályainak teljes átemelése	54. oldal
18.8. Kevert fegyvernemek alkalmazása	54. oldal
I. Melléklet – Jegyzőkönyvminta	55. oldal
II. Melléklet – Védőfelsz. követelmény federvíváshoz az átmeneti időszakra	58. oldal
III. Melléklet – Előzetes irányelvek a végleges MHS feder standardhoz	66. oldal
IV. Melléklet – Fegyver követelmény (feder)	73. oldal
V. Melléklet – Bírói jelzések és bírói mondatok táblázata	75. oldal
VI. Melléklet – Óvási lap (minta)	79. oldal

Az MHS szabályzata federes
hosszúkardvíváshoz

- 2013 -

Összeállította: Dr. Pávay Tibor

0. ÁTMENETI ÉS BEVEZETŐ RENDELKEZÉSEK

Jelen szabályzat hatálya egyelőre a 2013-as év, és az MHS charta szervezetek¹ által közösen rendezett magyarországi versenyekre vonatkozik, azon belül is a feder fegyvernemre. A 2013-ban megrendezendő nyílt versenyek tapasztalatai a szabályzatban foglaltakat módosíthatják – ez esetben új verziószámú szabályzat² kerül kiadásra és közzétételre (ld. a fejlécben). Mindazonáltal addig is a charta-szervezetek az MHS sportversenyekre jelen szabályzatban foglaltak szerint készítik fel versenyzőiket. A szabályzat a versenyszervezési munkákat is kanalizálja. A dokumentumban egyes nehezebben érthető részek direkte kerülnek néha többször is ismertetésre, kifejtésre, hivatkozásra, az érthetőséget, áttekinthetőséget és tanulhatóságot növelendő. A későbbi változatokban ezen ismételések kiszűrendőek lesznek, egy szigorúbb, szikárabb szabályzatot eredményezve.

0.1 Néhány alapfogalom

Az **asszó** nem más, mint egy vívópárnak több akcióból álló összecsapása a győztes vívó, vagy a döntetlen eredmény kihirdetéséig. Maximális hossza a vívóidő.

Az **akció** azon időtartam, mely egy „Össze!” és egy „Állj!” vezényszó között eltelik. Általában egy pont eléréséig tart tehát, azaz egy sikeres technika beviteléig.

A **technika** egy érvényes pontot (találatot) eredményező cselekedet. (Egy sikeres pengeváltás – bár a technika ugye lehet sikeres és sikertelen; szabályos vagy nem szabályos; egy vagy több mozdulattal álló; ill. megadott vagy nem megadott is.)

A tempó fogalmát ld. a **10.1. pontban**.

¹ Az MHS Hosszúkardvívó aláírására 2012 decemberében került sor.

² Az aktuális verzió ellenőrizhető az MHS ideiglenes, de hivatalos honlapján: <http://hosszukardvivas.atw.hu/>

0.2. A versenyrendszerről

A versenyek rendszerének megválasztása (körmérkőzés, egyenes kiesés, stb.) függ a mindenkori nevezők számától, a verseny jellegtől (egyéni, csoportos; OB, selejtező, kupa, emlékverseny, stb.), és persze a vívók minőségétől (pld. kiemelések alkalmazása korábbi eredmények nyomán) is. Az MHS működése kezdetén – az átmeneti, avagy charta-időszak alatt³, és legalább az első MHS versenyévben - a regionális és egyéb versenyeken kizárólag a minden szereplő által könnyen érthető és jól áttekinthető körmérkőzéses, ill. egyenes kieséses rendszer kombinációit (pld. körmérkőzéses elősejtező; majd a nyolcad-döntőtől helyezésekért egyenes kieséses asszók; vagy akár körmérkőzéses csoportmérkőzéseket követő négyes körmérkőzéses helyosztó, stb.) alkalmazza. Ez más látványsportokból minden indulónak és érdeklődőnek vélhetően ismerős. Mindazonáltal minden konkrét, MHS versenykiírás szerint megrendezett verseny vívópárok közötti asszókból tevődik össze, s így legelőbb is ezen asszók szabályozandóak egyértelműen. A versenykiírások egymástól kismértékben eltérhetnek, ahol erre jelen szabályzat lehetőséget biztosít.

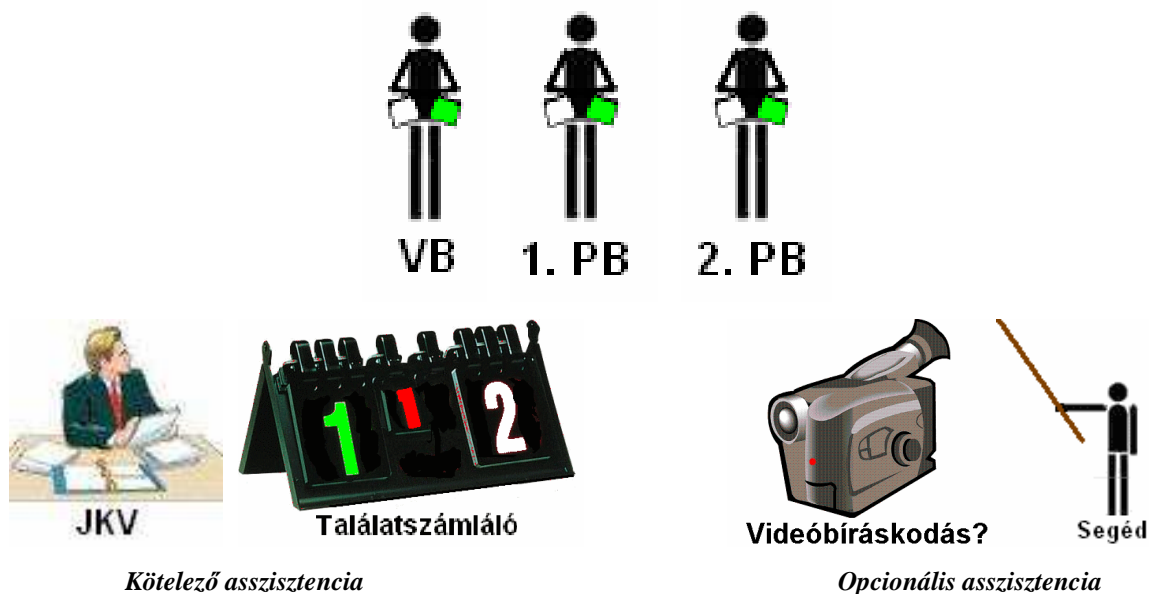
Alapelv, hogy ha körmérkőzésekről van szó, úgy ha az adott vívóidő alatt a pontállás döntetlen, úgy az asszó eredménye is lehet döntetlen. Azonban egyenes kieséses asszóban a vívóidő lejárta után döntetlen szituációban hosszabbítás történik (**ad 8.3.**), és az első érvényes találat dönt (hirtelen halál szabálya) – s ezen találat megítélésekor az együttes találatok esetén a „felsőbb sebzés szabálya” nem alkalmazandó. (Ld. ezen két szabályt részletesebben a **8.3.** ill. **11. pontokban.**)

Megjegyzés: A későbbiekben ezen pontban tételesen fel lesznek sorolva a választható versenyrendszerek, a versenykiírások-versenyrendszerek megkötései. (Pld. hogy körmérkőzések esetén egy-egy asszó győzelemért 3 pont jár, döntetlenért 1-1 pont, stb.)

³ Ennek magyarázatát ld. az MHS weboldaláról letölthető, 2012 decemberében kelt Hosszúkardvívó Chartában.
A weboldal jelenlegi címe: <http://hosszukardvivas.atw.hu/>

1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

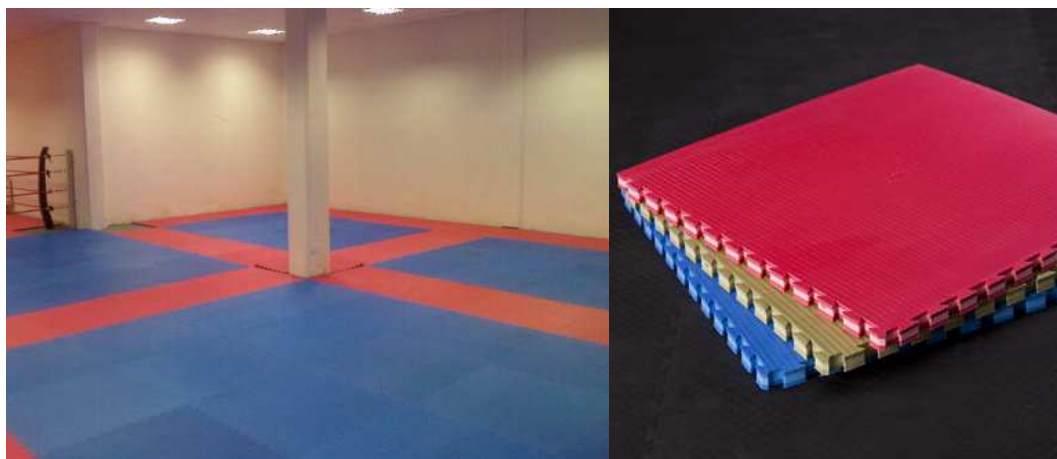
Egy-egy asszó lebonyolításához minimum 5 fő szükségeltetik: 2 pontozóbíró (megkülönböztetésül a VB bal kezénél, a szívfelőli oldalon álló az első PB, a jobb kezénél álló a második PB), egy vezetőbíró (VB), egy találat számláló – időmérő - piros zászlójelző személy (együttesen: TIJ), valamint egy jegyzőkönyvvezető (JKV). A JKV és a TIJ a VB-val szemben, a pást túloldalán helyezkedik el egy közös asztalnál, sport-ergonómiai okokból. Ezen túl, ha ez indokolt, egy bottal rendelkező asszósegéd (AS) is igénybe vehető opcionálisan, aki a bírók meghosszabbított kezeként funkcionál – lévén federes vívásnál a sérülésveszély nem elhanyagolható, s balesetveszélyes esetekben szükség lehet közbeavatkozásra, a vívók szétválasztására. (Elvben s találat számlálás, az időmérés és a piros zászlóval jelzés feladata is szétválasztható. A jegyzőkönyv-hitelesítő feladatát azonban bármely felsorolt asszisztens elláthatja, így külön személyt semmiképp sem igényel.) A jegyzőkönyvvezető alkalmazása nemcsak azért fontos, hogy az óvások kezelhetőek legyenek, hanem hogy a jegyzőkönyvek eredményeit fel lehessen használni egy folyamatos statisztika vezetésére - mely statisztikából levont következtetések aztán a szabályok további, gondosan alátámasztott és átgondolt fejlesztését tehetik lehetővé. Ennek érdekében minél több asszó videóra is rögzítendő. (Hosszú távon a videó-bíró bevezetése is tervezett országos megmértetéseken, melyet a vívó felek képviselői – ld. **16. pont** – korlátozott mértékben igénybe is vehetnének.) Jegyzőkönyvmintát ld. az **I. mellékletben**.

Természetesen a két vívó az asszó főszereplője. A két vívónak több segítője is lehet, de csak egy hivatalos **vívóképviselője**. A vívóképviselő feladata a vívó pástra kísérése. Ő jogosult egyedül esetleges vis major kényszerszünet elrendelése esetén szóban érintkezni a vívóval, tanácsot adni neki. Továbbá ő a vívó egyedüli hivatalos képviselője az asszó vonatkozásában! Vagyis ő nyújthat be óvást, igényelhet videó bírót. (Részletesen ld. a **16. pontban**.) A vívóképviselő személye asszónként változhat!

2. TEREPI, VÍVÓPÁST

3-4m közötti sugarú vívőkör (a hely adottságaitól függően), vagy indokolt esetben 3-4m (közötti) oldalhosszúságú négyzet - esetleg a kört közelítő hat-, vagy nyolcszög. Hosszabb távon lehetőség szerint gyorsan felállítható (lehetőleg puzzle rendszerű) kemény tatami szőnyegek a körpást felfestendő előre, fixre. De megfelelő, ha magára a tornaterem padozatára történik a vívópást alakjának körberagasztása felszedhető tornatapaszal (kör alak esetén szaggatott darabokban). Szabadég alatti kisebb versenyek esetén mindenképp négyzet vagy nyolcszög jelölendő ki, teljesen bevert sátorcövekkel szorosan a földre rögzített kötéllel. A pástról (a továbbiakban röviden: vívőkör) kilépni szabálytalan. Távoli cél, hogy a kört lehetőség szerint a Hosszúkardvívó Sportszövetség logója mintázza meg. Technikai megoldása az ilyen vívőkörök elkészítésének és szállításának később kialakítandó. (Pld.: kemény, festhető – s így előre logóval-, de minimum köralakkal megfestett - tatamiból összerakás a legegyszerűbb.)

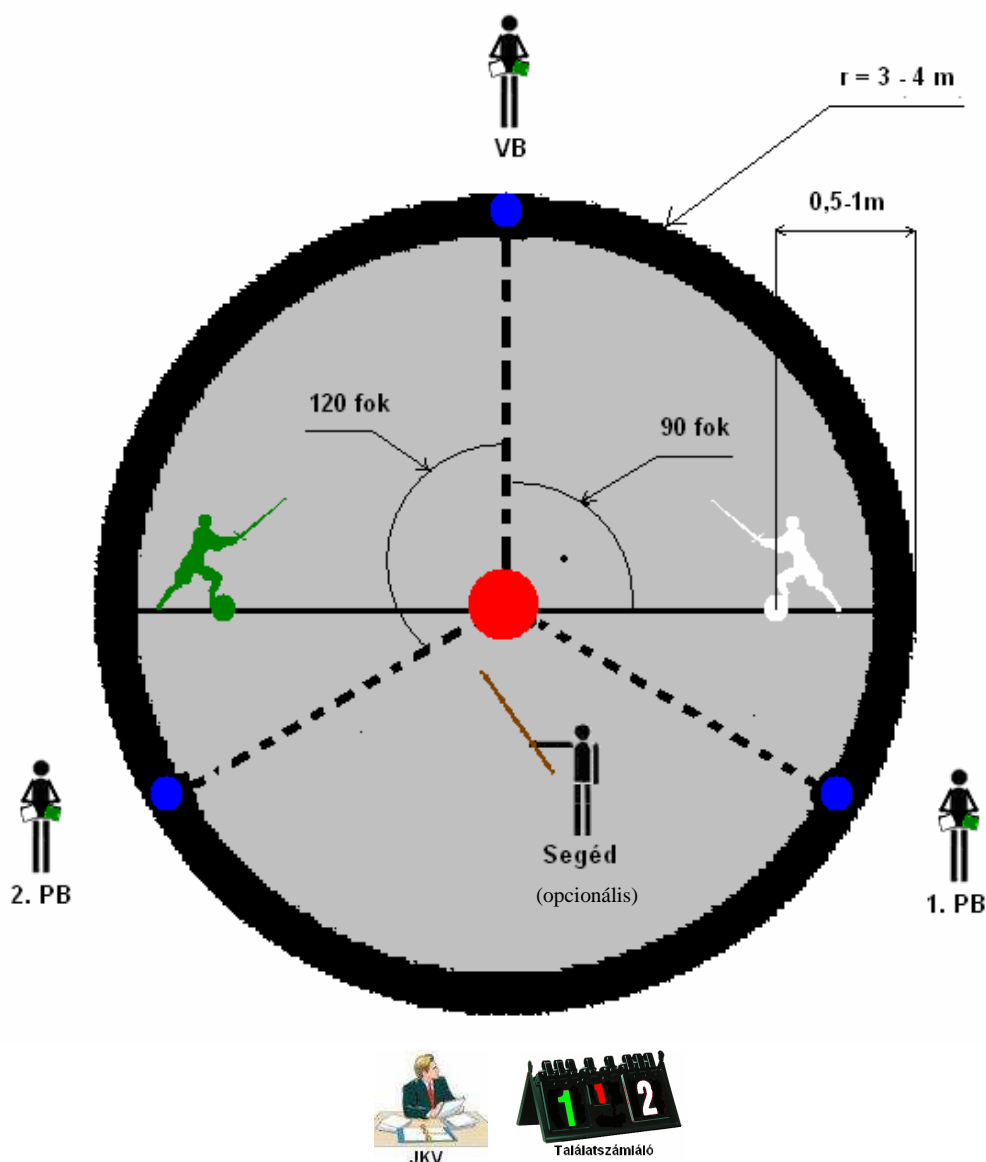

Puzzle tatamis megoldás.

Tornatapaszos megoldás.

A pást egyes kitüntetett helyeit egyértelmű jelzéssel kell ellátni: tatamin festett pont vagy kis keresztezett ragasztószalagcsík; tornaterem padozatára az utóbbi; kinti vívásnál sátorcövekkel fixált kis, köralakra vágott kartonlap-darabok. Ezen kitüntetett helyek: a vívópást közepe. A három bíró alaphelye. (Jobbra-balra egy lépést mozoghatnak bírászkodás közben, de minden akció után ide térnek vissza. Körben ez 120 fokos elhelyezkedést involvál.) A két vívó kiinduló helyei, ahová minden akció után vissza kell térniük– a fehér vívóé a VB-től balra (szívoldalon), a zöld vívóé jobbra helyezkedik el. A vívók ezen kiinduló pozíciója körpást esetén a VB kiinduló pozíciója és a kör középpontja közé húzható egyenesre derékszögben kimért képzeletbeli egyenesen lesz - a kör szélétől fél-egy méterre.

3. FELSZERELÉS KÖVETELMÉNYEK

Az adott versenyévre vonatkozó követelményeket az MHS (ill. kezdetben a charta-szervezetek) minden versenyévben felülvizsgálja fegyvernemenként, és versenyév elején nyilvánossá teszi.

3.1. Védőfelszerelés követelmények az átmeneti időszakra

Ld. a **II. mellékletben**. Piros színnel jelölve azon felszerelések és ideiglenes megoldások, melyek az átmeneti időszak után már nem lesznek megfelelőek a federes MHS standardba való bekerülésre.

3.2. Védőfelszerelés követelmény a végleges MHS standardban

Egy ilyen lista elkészítése szükséges már jelen stádiumban is, mivel indokolt a komolyan érdeklődőket megkímélni a felesleges dupla kiadástól. Feder fegyvernemben egyes védőelemek pontosabb előírásainak későbbi közzététele várható a jövőben, mivel pld. a kéz védelme esetében a védelem megfelelő mértéke kiemelt fontosságú, s az e tárgyban közzétett elemek jelenleg is folyamatos tesztelés alatt állnak. Az indokoltnak látszó felszerelésstandardot a **III. melléklet** tartalmazza.

3.3. Fegyver követelmény (feder)

Ld. a **IV. mellékletben**.

4. A RENDEZŐVEL SZEMBEN TÁMASZTOTT

KÖVETELMÉNYEK

Konkrét versenykiírás megalkotása jelen szabályzat alapján. Annak közzététele legalább egy hónappal a verseny előtt az interneten keresztül is elérhető formában. Tagszervezetek számára elküldése. Gondoskodás megfelelő, legalább 1 pástra elégséges asszisztenciáról. Gondoskodás tornateremről vagy indokolt esetben (sokkal olcsóbb jó idő

Találatszámoló

esetén) kinti helyről – ez utóbbi esetben rossz idő esetére benti helyet kell azonban lehetőség szerint biztosítani alternatívaként. Gondoskodni kell megfelelő orvosi felügyeletről (mentők). Az esetleges egyéb engedélyek beszerzéséről. Elégséges ásványvízről (védőital). Fegyver és felszerelés átvizsgálásról pástra lépés előtt (mérleg és egyéb szükséges mérőeszközök szükség szerint). Megfelelő pást előkészítéséről. Találatjelző tábláról (mely, ha indokolt, a piros zászló fennlétét is jelezni képes)⁴. Zászlókról (ideértve a TIJ által kezelt, kiegészítő piros zászlót is). Ülőhelyekről. Asszösegéd botjáról. Zöld és fehér felköthető szalagokról. (De elég, ha csak az egyik vívó visel szalagot.) Adminisztrációról (papír-írószer, versenyjegyzőkönyvek.) Padról, asztalról, székekről. Díjakról. Eredményhirdetésről. Megfelelő lebonyolításról. Időmérő eszközről. Lehetőség szerint videó kameráról. Versenyszervezésért felelős konkrét személy megnevezéséről. Megfelelő, az MHS charta tagszervezetei által elfogadott „minőségű” bírókról és egyéb szükséges asszisztenciáról.

1. Megjegyzés: Ha a rendező jogi személy (vagyis társaság), konkrét, felelős versenyszervező személy megnevezése akkor is szükséges. Ha az MHS verseny egy nagyobb rendezvény része, netán külső szponzor ad helyet a rendezvénynek, úgy a fenti feladatok elvégzése, ill. ellenőrzése (hiszen ez esetben a rendezvény szervezői és sportszakmai feladatai részben elválnak, ill. megoszlanak) az MHS tagszervezetek valamely kijelölt versenyszervezőjére hárulnak, aki a szakmai részért mindenképp felelős, és jogában áll a rendezvényen tapasztalt, tőle független, előre nem látható/várható hiányosságok okán a versenyt félbeszakítani (a vívók biztonsága érdekében).

2. Megjegyzés: A későbbiekben jelen pontot gazdagíthatják majd a bírói akkreditáció mellékletben hivatkozott szabályai. És persze a versenyek tapasztalata is beépítendő lesz.

⁴ Legegyszerűbb ping-pong találátjelző táblából átalakítani, vagy saját készítés, lapozható forma; de digitális változat is megfelelő – bár több szögből való nehezen láthatósága miatt nem igazán ajánlott - pld. laptopról.

5. BÍRÓK FELADATA, **TALÁLATJELZÉSI SORRENDJE**

5.1. Az asszó szabályos lefolytatásáról, pontozásáról

A versenyek során alkalmazott erős vezetőbírói rendszerben az asszók végleges pontozása a VB joga és kötelessége. A két PB a VB munkáját segíti. Az első PB a VB bal keze felől, a második PB a jobb keze felől áll. Az asszósegéd (ha alkalmazásra kerül) a bottal a VB felé arccal, neki átellenben áll a páston, és a vívók közé nyújtja a botját. A PB-k megkülönböztetése a VB és a JKV munkáját segíti – előbbinek meghatározza, merről merre tekintse át a találatokat (balról jobbra), ez egyben a bíróképzést is segíti. Iránymutatás (de nem kötelező előírás) a pontozóbírók számára, hogy ítéletüket a másik PB ítéletét nem figyelembe véve hozzák meg. Vagyis zászlójelzésüket minél előbb tegyék meg (legfeljebb 3 másodperc áll rendelkezésre az akció tényleges leállta után), és eközben a földre tekintsenek (hogy ne lássák a másik bíró ítéletét). Amint ez megvolt, akkor emeljék tekintetüket azonnal a VB-re.

Megjegyzendő, hogy a PB-k alapban nem kötelezettek bírói mondataik (**ld. 12. pont ill. V. melléklet**) használatára – kivéve, ha ezt a versenykiírás egyértelműen előírja számukra valamilyen előre látható objektív körülmény okán, ill. természetesen saját „Állj!” kiáltásuk és jelzésük esetén -, mivel zászlójelzéseik a legtöbb esetben elégségesek a VB munkájának segítésére. Amennyiben azonban a PB a bírói mondat használatát indokoltnak véli (pld. mert épp a vívók által takarásban van a VB számára; vagy rosszak a látási körülmények egy kinti versenyen; vagy megítélése szerint lényeges plusz információt tartalmaz bírói mondata a VB számára az egyszerű pontjelzéshez képest; vagy a versenykiírás ezt kötelezővé teszi számára), úgy lehetősége van neki is bírói mondatai használatára. Ez esetben sorrendben előbb az első, majd a második PB mondhatja be jól hallhatóan és egyértelműen az ítéletét, amint a VB őreá tekint. Majd a VB a végítéletét egyértelmű jelzéssel, és bírói mondattal együtt (a VB tehát köteles mindig a bírói mondatok használatára) hirdeti ki. A bírók egyebekben (mindhárman) a bírói alapállásban (karba tett, vagy csuklónál keresztezett kezek – ld. még **V. melléklet**) tartott zöld és fehér zászlókkal a kezükben (jobb kézben zöld, bal kézben a fehér zászló), a pást széleitől fél méterre, egymáshoz képest 120 fokban állnak, a nekik kijelölt helyen. Megjegyzendő, hogy ha az akció jobb követése végett jobbra-balra max. egy lépésnyi távolságot megtesznek, vagy leguggolnak, stb. – akkor ezt a kézállást változtathatják.

Fontos! Amint bármely bíró „Állj!”-t kiállt, ezt jeleznie is kell (mindkét kezét függőlegesen felnyújtva – **ld. 12. pont ill. V. melléklet**), és zászlójelzését bírótársainak is követnie kell - ily módon is elősegítve a vívók biztos tájékoztatását az akció kötelező leállításáról, elősegítve a lehetséges vívói sérülések elkerülését! Az akció leállta után a bírók vigyáz állást vesznek fel és abból pontoznak ill. jeleznek zászlóikkal egyértelműen.

A vezetőbíró „Felkészül!”, majd „Össze!” felszólítására (és indító jelzéseire – **ld. 12.1.**) indul az asszó – az asszósegéd ekkor (ha alkalmazásra kerül) kihúzza a botot a két vívó közül, és a találatszámoló-időmérő-jelző (a továbbiakban röviden: TIJ) elindítja a relatív időmérést, bemondva az abszolút időt a JKV-nek. Minden akció után ily módon engedi össze a küzdő feleket újra a VB. (Ez esetben a TIJ az első bírói „Állj!” elhangzásakor már csak a relatív időt mondja be a JKV-nek.) A két VB-i szóbeli jelzés között legalább 1 mp-nek el kell telnie – ennek célja, hogy a vívók felkészülhessenek az összecsapásra. A vívóknak hagyománytiszteletből, és bizonyítandó forrásismeretüket valamely dokumentáltan hiteles historikus hosszúkardvívó alapállásból kell, hogy kiinduljanak - az asszó legelején és minden akció után is -, melyet azonban egyéni stílusuknak megfelelően természetesen maguk választanak meg (ill. kismértékben módosíthatnak-interpretálhatnak) szabadon – és az asszó további részeiben ilyen megkötés nem áll fenn számukra. (A későbbiekben ezen alapállások külön mellékletben felsorolásra kerülhetnek majd.) Ha nem így tesznek, hanem láthatóan és tudatosan egy komolytalan, bohóckodó alapállást vesznek fel, akkor komolytalanságért figyelmeztetést vagy akár pontbüntetést is kaphatnak a VB (ill. a konzultáló bírói testület) ítélete szerint.

Az asszó bármely bíró bemondott és jelzett „Állj!” utasítására áll meg (ekkor, ha van asszósegéd, a botjával választja szét a vívókat, közéjük eresztve botját) – melyet bírói jelzésével minden bíró köteles azonnali megerősíteni (zászlóikat csak akkor eresztik le a bírók, ha a vívók láthatóan beszüntették már a vívást). A TIJ ekkor azonnal bemondja az aktuális relatív időt a JKV-nek, aki ezt beírja a jegyzőkönyvbe. Életben van a „protect yourself at all times” szabálya – vagyis amíg nem hangzik el „Állj!” vezényszó, addig a felek támadhatják egymást. (Ez után azonban ez tilos, és büntetést von maga után!) Az „Állj!” vezényszót bármely bíró bemondhatja, jelezve ezzel, hogy megítélendő találatot látott. Az asszó megállása esetén előbb az 1. PB, majd a 2. PB jelzi zászlójával (és ha ez indokolt, vagy a versenykiírás előírja, mondja be jól hallhatóan - **ld. majd 12. pont, ill. V. melléklet**), hogy hogyan ítéli meg az esetleges eddigi találat(oka)t. A VB ezek után, harmadikként egyértelmű zászlójelzéssel és szóban is jelzi (számára tehát kötelező a bírói mondatok használata!),

milyen döntést hoz, kinek ítél pontot. Ezt a JKV bejegyzi a jegyzőkönyvbe, a TIJ pedig kiforgatja az eredményt a találatjelző táblán – ill. ha ez szükséges, felemeli, ill. leengedi a kezében tartott piros, kiegészítő zászlót (**ld. ennek szabályairól részletesen majd a 11. pontot.**) Ha a JKV-val és a TIJ-el (akik egy asztalnál helyezkednek el) szemben álló VB észreveszi, hogy a TIJ tévesen forgatta ki az állást, vagy kiegészítő zászlaja rossz pozícióban áll, ezt jogában áll, sőt kötelessége jeleznie, a hibát kijavítandó.

Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a VB ítélethozatal előtt, ha indokoltnak véli, bármikor bírói konzultációt rendelhet el (de ld. erről a **14.1. pontban ismertetett bírói tévedhetőség** elvét, mely kimondja, hogy az asszó folyamatosságának fenntartása végett előírás a VB-nak, hogy konzultációt csak kivételes esetekben vegyen igénybe, s inkább a PB-knek a számára amúgy is adott, zászlóval és bírói mondattal adott ítéletére hagyatkozzon.)

5.2. Bírói terminusok

A magyar nyelvű versenyeken alkalmazott bírói terminusokat az **12. pont** és az **V. sz. melléklet** tartalmazza. Ha az adott versenyen nemzetközi vívók is vannak, akkor a használandó bírói terminusokhoz lásd még a **17. pontot**.

6. TALÁLATOK, PONTOZÁS

6.1 Alapvető, érvényes vívótalálatok és pontértékük

- Érvényes találatot lehet elérni a kard élével, hegyével és a lapjával is, teljes testfelületen – beleértve a kézfejet is. Irreleváns, hogy a vívó egy, vagy két kézzel fogja, forgatja fegyverét.

- A keresztvassal, markolatgombbal elért találatok nem érnek.⁵ A maszkot érő lecsúszó-becsúszó kisebb ütések ugyanakkor büntetést önmagukban nem vonnak maguk után. Ilyen jellegű célzott támadás azonban igen.

- Közelharc, kardban birkózás nem engedélyezett! Nem karddal elért találat semmiképpen sem ér pontot! Az ettől való opcionális eltérések lehetőségeinek részletezését **ld. a 13. és a 18. pontokban.**

6.1.1. Fej és nyaktalálatok (felsőbb seb): Fej és nyaktalálat alapvetően ugyanúgy 1 pontot ér, mint bármely testtalálat. (A JKV a jegyzőkönyvben jól látható 1-est ír a 1 pontos rublikába; pld. ha zöld talált, akkor Z1.) Piros zászló alatt a felsőbb sebzés speciális esetének részletezését **ld. a 11. pontban.**

6.1.2. Testet és végtagokat érő találatok: Szintén egy pontot érnek. (A JKV a jegyzőkönyvben jól látható 1-est ír a 1 pontos rublikába; pld. ha zöld talált, akkor Z1.) A teljes testfelület találati felület!

6.2. Az érvényes találattal szemben támasztott általános követelmények

6.2.1 Fontos – a szándékosság elve: Csak akkor érvényes a kardtalálat, ha az nem egy gyenge, véletlen lecsúszó ütésből-szúrásból született meg. Hanem az vagy tudatos ütés, szúrással (legalább kardhajlás látszik), vágás következménye, vagy ha az akció nem is egyértelműen megítélhetően tudatos, de akkor is mindenképp túlmutat egy egyszerű (vívói vagy fegyver-) tehetetlenségből fakadó lecsúszó-odaütődő védőfelszereléshez koccanáson.

⁵ Indoklás: testen nem sokat érnének, fejre direkte támadni ezen fegyverrészekkel azonban vívósisakban is több mint balesetveszélyes, így erre pontadással inspirálni a vívókat nem indokolt.

6.2.2. Fontos – a védőfelszerelés nullázásának elve:⁶ Azok a találatok nem érnek, melyek a modern védőfelszerelést ugyan elérik, súrolják, de a bíró megítélése szerint ha a védőfelszerelés nem lenne ott, akkor az nem érné el és sebezne meg a vívót. Azaz nem okozna legalább vérző sebet. (A képzeletbeli seb súlyosságának megítélése azonban már nem a bírók feladata.) Ennek oka, hogy az MHS sportvívás alapvetően páncélzat nélküli harcot („*Bloßfechten*”; „*sine armis*”)⁷ szimulál.

6.3. Pontot érő, ill. nem érő egyéb, speciális szituációk

6.3.1. Lefegyverzés: A lefegyverzés önmagában nem ér pontot. Az akció az első találatig folyik tovább.

6.3.2. Kiszorítás: A vívó 1 pontot ér el akkor, ha ellenfele kilép a körből, mert minden esetben feltételezzük, hogy ellenfele taktikája miatt kényszerült erre. (Ha zöld lépett ki, fehér kap egy pontot, s a jegyzőkönyv megfelelő rublikájába ez kerül: FK1). Elébe menve a sok „vonalas” óvásnak, már a pást körvonalára való ráléptetés is pontot ér (függetlenül attól, hogy ez a vívó figyelmetlenségének, vagy ellenfele fellépésének köszönhető).

6.3.3. Ha nincs találat: Ha a VB végdöntése az, hogy ő nem tud egyértelműen megítélni egy találatot sem a vívóknak - a PB-k segítségével sem - akkor 0 pontot ítél mindkét vívónak, s ez kerül be a jegyzőkönyvbe. (Jól látható 0 a megfelelő rublikába.)

6.3.4. Után-ütés: Sima után-ütés esetén (sima után-ütés: piros zászlón kívül született után-ütés, vagy piros zászló alatt esett egyenértékű után-ütés) szintén 0 pont kerül be a jegyzőkönyvbe (de külön, erre kialakított rublikába, lévén ez egy lényegesen más jellegű szituáció, mintha nem esett volna találat egyáltalán). Az után-ütés speciális bírói megítélésének szabályait ld. a **10. pontban**. Piros zászló alatt a felsőbb sebzés speciális esetének részletezését ld. a **11. pontban** – ilyen esetben a felsőbb sebzéssel elhelyezett után-ütés pontja külön, direkt erre a célra kialakított rublikába rögzítendő! (Piros zászló alatt született találatok 3. oszlopába: F1/Z1).

6.3.5. Földre kerülés: Földre vitelért nem jár pont. Amint valamely vívó földre kerül, az akciót le kell állítani. Természetesen amennyiben szándékosan kerül földre valamely vívó

⁶ Ehhez fontos tisztázni a kompromisszumokkal szimulálni akart páncél nélküli vívóhelyzetet. Egy apró karcolás egy vászoningon, de pláne historikus bőrzéken vagy gambesonon nem menne át.

⁷ Az előbbi terminus a Johannes Liechtenauer nevéhez köthető középkori német vívótdadícióból származik; az utóbbi pedig a Fiore dei Liberi nevével fémjelzett itáliai vívóhagyományból.

– pld. hogy elkerüljön egy fegyvervesztés utáni találatot - , akkor ezért pontbüntetést kaphat. De **ld.** erről részletesebben a **13. és a 9. pontokat**.

6.3.6. Együttes találat: Együttes találatok esetét **ld. részletezve később a 11. pontban**. Ideértve a piros zászló alatt, a felsőbb sebzés hatálya alá tartozó találatokat is.

6.3.7. Döntésképtelenség: Amennyiben a VB a pontozóbírói segítségével sem tud egyértelmű ítéletet hozni, akkor ez kerül be a jegyzőkönyvbe, X jelzéssel a megfelelő rubrikába. De **ld.** ehhez még a **18. pontban** részletezett opcionális, speciális kiegészítő szabályt is. (Vívók véleményének kikérése egyes kisebb versenyeken.) Fontos itt kiemelni, hogy a nem esett találat, 0 pont is egyértelmű ítélet.⁸ Természetesen, ha a VB az ő szögéből nem látta egyértelműen a találatot, akkor a PB-kre támaszkodva is hozhat ítéletet – vagyis a VB döntésképtelensége eleve ritka eset. (Lásd még ehhez mindenképp a **14.1. pontban a vezetőbíró figyelembevételi irányelvét.**) Továbbá a VB elvben konzultációt is kérhet bírótársaitól (hiszen lehet a szóbeli elemzés és a 3 látószögből való megítélés diszkurzív elemzése többet mond, mint az ítéletek sima konjugációja), de figyelembe kell vennie, hogy az asszó folyamatosságának fenntartásáért (**ld. részletes útmutatást a 14.1. pontban**) is ő felelős!

⁸ Statisztikai-fejlesztési, és óvási szempontból is fontos ezt az esetet külön kezelni.

7. AZ ASSZÓ CÉLJA

A vívóidő alatt sportszerű vívás mellett, a szabályok betartásával 5 pont elérése. Valamint 0 pont alá kerülés, vagy leléptetés elkerülése. A vívóidő lejártáig pontelőny megszerzése és megtartása. Hosszabbítás esetén (**ad 8.3.**) az első érvényes találat megszerzése.

8. A VÍVÓIDŐRŐL

8.1 Bruttó, relatív időmérés: A vívóidő bruttó 3-5 perc közötti időtartam, versenykiírástól függően. A JKV feljegyzi a jegyzőkönyvbe, mikor indult az asszó.⁹ A TIJ ekkor indítja el az órát, s ezután stopperszerűen relatív időt mér. Minden akció (találat, büntetés, szerelésigazítás, stb.) után (mikor az első bírói „Állj!” elhangzott) halkan – a bíráskodást nem zavarva – jelzi az aktuális relatív időt a JKV-nak (vagyis hogy az asszó hányadik percében/másodpercében történt egy esemény), aki ezt a megfelelő rubrikába rögzíti, az eseménnyel együtt. Az időmérő nem állítja le a pontozási procedúra és a kisebb szerelésigazítások alatt sem az asszóórát (hacsak erre a VB nem utasítja, ezt azonban ekkor a JKV-nek a jegyzőkönyvbe is rögzíteni kell) – vagyis nem tiszta vívóidőt (nettó idő) hanem teljes asszóidőt (relatív bruttó idő) mér. Az időmérőnek lehetősége van arra, hogy – ha erre számára megfelelő eszköz adott, és ezt a versenykiírás tartalmazza – jelezze a vívóknak hanggal (kis csengő vagy egyéb nem zavaró, de egyértelmű hang), mikor már csak fél perc van hátra az asszóidőből.

8.2. Az időmérés felfüggesztése: A relatív időmérés leállítását, felfüggesztését egyedül a VB rendelheti el (a PB akkor sem, ha ezt egy vívó kéri), különösen indokolt esetekben (kisebb szerelésigazítás tehát nem feltétlenül tartozik ide), szóbeli magyarázatot is fűzve ehhez. Ez esetben ez is be kell kerüljön a jegyzőkönyvbe (fedlapi egyéb megjegyzések rovat, vagy csillagozott megjegyzés az asszó hátlapján – jelezve, hogy mettől meddig, s miért állt az időmérés). Indok lehet erre pld. hosszabb időt igénybe vevő kényszerű szerelésigazítás, sérülés, vis major esetek¹⁰, vagy épp vívói időkéres pozitív elbírálása is a VB-től. Újraindítás után a bruttó időmérés folytatódik.

A vívói időkérest a vívó felemelt kézzel, kopogással, vagy egyéb módon, pld. szóban is jelezheti, de ezt a VB-nek nem minden esetben kötelessége figyelembe venni – de ha ezt vélhetően a vívó biztonsága indokolja, akkor igen! Ha figyelembe veszi a kérést, leállítja az asszót, és felfüggesztheti az időmérést is (tehát az időmérés felfüggesztése nem szükségszerű). Azonban ha bebizonyosodik, hogy a vívó visszaélt az időkéres lehetőségével (pld. csak pihenőt akart kicsihozni indokolatlan szerelésigazításra hivatkozva), akkor a VB a

⁹ Pld. 2015.06.23., 14h 15p – törekedni kell rá, hogy egész perckor induljon.

¹⁰ Pld. ha a teremvilágítás elmegy, vagy ha a vívók fegyvere további vívásra alkalmatlanná válik, s időbe kerül pótfegyvert hozni; vagy ha a védőfelszerelés veszélyessé válik egy találat miatt, stb.

vívót ezért figyelmeztetheti, vagy bírói konzultációt követően pontbüntetéssel, sőt akár leléptetéssel is sújthatja.

8.3. Hosszabbítás, hirtelen halál: Ha a vívóidő lejártá után pontegyenlőség áll fenn, és a versenykiírás szerint egyértelmű nyertese kell legyen az asszónak (pld. dobogós helyért folyó küzdelmekben, vagy bármely egyenes kieséses asszónál), akkor a VB hosszabbítást rendel el, és az asszó további idejében a „**hirtelen halál szabálya**” lép életbe. E szerint aki az első érvényes találatot eléri, vagy akinek az ellenfelét szabálytalanságért büntetéssel sújítja a bírói testület (akár sportszerűtlen időhúzásért is), az lesz az asszó egyértelmű győztese, a másik fél pedig a vesztes.

A hosszabbítás során a felsőbb sebzés szabálya – ideértve a piros zászlós jelzések és időszakok beiktatását is értelemszerűen - mindenképp hatályon kívül helyeződik, ezáltal ösztönözve a vívókat valós és hatásos találat elérésére, minőségi vívásra.

Megjegyzendő, hogy ilyenkor a TIJ továbbra is méri a relatív bruttó időt az újraindítás után, és az esetleges további, a hosszabbítás alatt születő, nem pontértékű ítéletek is a szokásos módon bejegyzésre kerülnek a jegyzőkönyvbe. (A hosszabbítás tényét is bejegyzi a JKV.) Természetesen az ekkor születő bírói döntések ellen is lehet óvást benyújtani a **16. pontban** ismertetett, szokásos szabályok szerint.

9. SZABÁLYTALANSÁGOK, PONTLEVONÁSOK, **LELÉPTETÉSEK**

Szabálytalanságért pontbüntetést és leléptetést a VB hirdethet ki, de ekkor mindenképp kötelessége szóban konzultálni a PB-ókkal, vagyis a büntető döntés mindig közös bírói döntés – ritka kivételt ld. a **9.3.1. pontban**. Az ilyen konzultációk során a három bíró szava egyenrangú. Vagyis ha ezen konzultáció eredményeképpen legalább két bíró egyező büntetést lát indokoltnak, azt a VB-nek kötelező kihirdetnie. Továbbá, ha az egyik pontbüntetést, a másik leléptetést ítél ugyanazon vívónak, akkor legalább pontbüntetést kell adjon. Megjegyzendő, hogy bármely PB is kezdeményezheti a konzultációt a megfelelő jelzéssel (ld. **12. pont** és **V. melléklet** - fej felett keresztezett zászlók). A VB a konzultációs igényt csak különösen indokolt és védhető esetben nem köteles figyelembe venni (pld. idő szűke), de ez számára így is erősen javasolt. Azonban ha eleve ő jelzi, akkor azt is mondja: „Konzultáció!”, s a két PB odafárad hozzá (s ez bekerül a jegyzőkönyvbe is). Fontos, hogy ekkor az időmérés nem kerül feltétlen leállításra!

Ha a VB figyelembe veszi adott PB konzultáció kérését, akkor ő is jelzi a konzultáció jelét, s innen minden úgy megy, mintha eleve ő kérte volna. A konzultáció végeredményét a VB hirdeti ki. Ha mindkét PB konzultációt kér, akkor a VB-nek eleve kötelezően konzultációt kell tartania. Nincs mérlegelési joga.

9.1 Konkrétumok - a büntetések miértje és mértéke

9.1.1. Pontbüntetések: Szabálytalanságért pontlevonás jár: -1 pont. Ide tartozik mindenekelőtt is a túlzott vívói reklamáció, káromkodás, a vívófél akár akció közbeni sértegetése. (A JKV a megfelelő rovatba R betűt tesz; pld. FR-1.) Továbbá a sportszerűtlen viselkedés. (A JKV a megfelelő rovatba S betűt tesz; pld. ZS-1.) Sportszerűtlenségnek minősül különösen:

- (a) az ellenfél sisakjára való ráfogás;
- (b) a szükségtelen durvaság;
- (c) az „Állj!” utáni szándékos találat;
- (d) a szándékos időhúzás;
- (e) a pusztakezes ütés, vagy rúgás (kivéve, ha ezt a versenyszabályzat engedélyezi –

ld. 13. pont);

(f) gáncsolás és egyéb, a földrevitelre törekvő cselekedet (kivéve, ha ezt a versenykiírás engedélyezi – **ld. részletesebben a 13., és 18. pontba foglaltakat**);

(g) ha utólag egyértelműen megítélhető, hogy egy vívó indokolatlanul kért időt;

(h) Ha valamely vívó önszántából kerül földre, hogy így elkerüljön egy pontot (**ad 13.3.**);

Ugyanakkor például a keresztvassal vagy markolatgombbal maszkot érő lecsúszó-becsúszó kisebb ütések büntetést önmagukban nem vonnak maguk után.

9.1.2. Leléptetés kirívó szabálytalanságért: Leléptetéssel – s így az asszó elvesztésével - járhat az ismételt szabálytalanság egy asszón belül. Aki egy asszón belül három kisebb szabálytalanságot követ el, az pedig mindenképp leléptetendő! Leléptetéssel büntetendő továbbá (a) veszélyessége miatt a szándékos (és csak a megítélhetően szándékos) markolattal vagy markolatgombbal történő fejre-sisakra támadás; (b) a túlzott durvaság ütésnél-rúgásnál, különösen az alkar, könyök, térd használata. Továbbá a (c) durva és sértő, becsmérő "beszólások" használata a bírók vagy a vívók felé. De a **9.1.1. pontban** foglalt esetek különösen súlyos kivitelezése is leléptetést eredményezhet akár már az első szabálytalankodás esetén is!

9.2. VB-i büntetőjelzések

- Ha a VB a konzultáció után büntetést ítél, akkor az adott színű zászlóval vállmagasságban határozottan rámutat a vétkes vívóra (a másik zászlót a föld felé tartja maga előtt), majd a feje felé emeli egyszer és vissza (1 függőleges lengetés), továbbá jól hallhatóan azt mondja: „Zöld/Fehér szabálytalan, -1 pont! (reklamációért / sportszerűtlenségért/stb.)”

- Ha a VB a konzultáció után leléptetést ítél, akkor előbb rámutat zászlójával a vétkesnek ítélt vívóra (a másik zászlót a föld felé tartva maga előtt), majd kezét oldalt vízszintesbe kinyújtja majd visszahúzza háromszor (3 vízszintes lengetés); mintegy a vívót a vívókörből „kizavarva”. Miközben azt mondja: „Zöld/Fehér leléptetve!” Ekkor az asszó nyertese a másik vívó a korábbi ponteredménytől függetlenül.

9.3. Kiegészítő bíráskodási szabályok

9.3.1. Az utólagos, kiegészítő büntetés lehetőségéről: Külön kezelendő azon eset, mikor egy akcióítélet ellen - vagyis a meghozott és kihirdetett ítélet után - születik durva, méltatlankodó, sértő „beszólása” egy vívónak. Ekkor a VB-nek kivételesen bírói konzultáció

nélkül is jogában áll 1 pontos kiegészítő pontbüntetést kirónia a reklamáló félnek, a bírói tekintélyt helyreállítandó, és az asszó folyamatosságát fenntartandó. (Bár természetesen ekkor is élhet a konzultáció elrendelésével.) Ez az ítélet a jegyzőkönyv külön sorában kerül rögzítésre, ahol jelezni kell, hogy ez autonóm VB-i döntés eredménye-e.

Természetesen az is előfordulhat, hogy egy akción kívül születő reklamációt a VB épp nem vesz észre, de valamely PB igen. Ekkor a PB természetesen ugyanúgy konzultációt kérhet, mintha asszó közben született volna szabálytalankodás. Ez esetben minden ugyanúgy történik, mintha egy akció közbeni szabálytalanságot jelzett volna a PB. (És az ekkor születő esetleges elmarasztaló konzultatív ítélet is a jegyzőkönyv külön sorába kerül rögzítésre.)

Fontos! Amennyiben a fentebb ismertetettek szerint születő, 1 pontos pontlevonással járó kiegészítő VB-i büntetés kirovása már eleve az adott vívó leléptetését vonná maga után (akár mert ez a harmadik szabálytalansága a vívónak, akár mert a vívó eleve 0 ponton áll), úgy a VB ez esetben is konzultációra kötelezett bírótársaival. És természetesen a VB akkor is konzultációra kötelezett, ha utólagos reklamációért azonnali leléptetést látna indokoltnak.

9.3.2. A végeredmény sérthetetlenségéről: Amikor a Vezetőbíró kihirdeti a végleges eredményt, az esetleges óvások megtárgyalása után (ld. **16. pont**) az eredményt senki, semmilyen indokkal nem módosíthatja.

10. AZ UTÁN-ÜTÉS SZABÁLYAI

Jelen szabályrendszerben az után-ütés „megadása”, értékelése a szokásostól tudatosan eltérő. Az után-ütés és az együttes (más néven dupla) találatok elkülönítése a tempó alábbiakban ismertetett modern (vagyis nem az olimpiai vívónemekben használatos, de lényegében azokkal azonos historikus alapokra épülő) fogalmán alapul, mely a bíróképzés egyik stabil alapját kell képezze.

10.1 A tempó fogalma

A tempó egy megkezdett mozgásegység - a mozdulat kezdetétől a végéig. Ha a mozdulat tudatosan megtörik, akkor a vívó másik tempóba megy át, mert az első tempóját így lezárta.¹¹ Teljes tempókésés akkor áll fenn, ha az eltalált vívó az után indít új mozgásfázist, hogy a találatot elszenvedte. Ha így talál viszont, után-ütés történik. Féltempó-késés áll fenn, ha még a találat beérkezte előtt a nemsokára eltalált vívó is saját ütést indít. Ezt lehet féltempó-késésnek nevezni, de lényegében azonos tempóban elért találatnak számítandó következetesen. (Vagyis együttesnek, mert mindkettő megsebezte a másikat egyértelmű tempókésés nélkül.)¹²

Ebből következően együttes találatról akkor beszélünk, ha mindkét vívó úgy ért el találatot, hogy az ütést nem a másik támadására válaszul indította, hanem direkt találati céllal. (Vagyis nem elég körültekintően ahhoz, hogy közben ne találják el őket.) Ha viszont úgy találnak, hogy az egyik vívó láthatóan a másik támadására válaszreakcióként támad viszont

¹¹ Például a liechtenaueri hagyományban szereplő, és elsősorban belharcban alkalmazható „abschneiden”, azaz karddal nyelés, kifejezetten két tempós technika.

¹² Az olimpiai kardvívásban alkalmazott „támadás joga” tehát jelen értelmezésben nem kap szerepet. Példákkal illusztrálva: ha 1-es vívó beleszalad jó erősen kettes vívó kardjába, pedig kettes csak egyhelyben áll, mint Bálám számára (és egyes nem talál), az neki akkor is pont lesz - teljesen mindegy, hogy 2-es önkaratából szerezte-e meg az előnyt, mert egyszerűen itt nincs ilyen fogalom, hogy előny. (Ha ugyanez történik, és 1-es is talál, akkor az pedig együttes találat. Vagy ha előbb felöklelte magát, akkor így csak után-ütésre tud menteni.) Az együttes (avagy dupla) találatok büntetésének, valamint egyáltalán a dupla találatok és az után-ütések megkülönböztetésének indoka az, hogy a szabályrendszer mindazonáltal tudatos találatra, vívásra kívánja ösztönözni a vívókat. Megelőzendő, hogy azok a védőfelszerelése biztonságában vadul és átgondolatlanul, technika nélkül támadjanak, nem tartva a valódi vívásban súlyos hibának számító együttes találatoktól, melyek eredményeként mindkét fél jó eséllyel súlyosan megsebesült vagy meghalt volna egy valós párbaj-szituációban.

(vagyis töri meg korábbi mozdulatát vagy mozdulatlanságát), az után-ütés, mert ekkor egyértelmű tempókésésben van. De után-ütésről beszélünk akkor is, ha az először eltalált vívó válaszreakciója csak abból áll, hogy eltalálását későn konstatálva egy tempó késéssel üt, vág, vagy szúr viszont, és talál. Továbbá után-ütésnek számít az is, ha védeni akarta a 2-es vívó az első támadó vágását, de ez nem sikerült, s utána csap csak le sikeresen. (Egy mozdulatfázisban.) Ugyanakkor az viszont együttes találat, ha 2-es vívó azonnal reagálva, mintegy ösztönösen, „érzésből” védeni akarta egyes vívó sikeres támadását, de ez nem sikerült, és így találta el 1-es vívót jó erősen - nem lecsúszó-odacsapódó kardlappal, hanem erős kardéllal például nyakon (amibe 2-es vívó így beleszaladt). (Nem összekeverendő ez az eset a szándékoltság elvében foglaltakkal tehát, mely a lecsúszó-lecsapódó kardtalálatokat hivatott kiszűrni a technikák alkalmazásának javára, ösztönzésére.)

10.2. Az után-ütés konkrét szabályai

Bármely bíró „Állj!” vezényszava után születő viszontütés (vagy bármely ütés!) már nem minősül után-ütésnek, s így nem figyelembeveendő a bírók részéről! (Ezáltal sok irreális, művi után-ütés, ill. a tudatosan a találat bevállalásra és után-ütésre készülés – mely ugye szintén irreális - kiszűrhető. De ugyancsak kiszűrhető így egy egyszerű magasság-, és testi fölényből fakadó utólagos, művi kardrányomás is a másik félre az eltalált ellenfél részéről, mely nem megy át legalább nyesésbe. Ha viszont a nyesés megtörténik, az elvben hiába két tempós technika, a bírók részéről ez – ha a nyesés még az első „Állj!” vezényszó előtt született meg – után-ütésként figyelembe veendő.)

Után-ütés alatt historikus alapokra támaszkodva azt értjük, ha egy valós harcban legfeljebb egy tempókéséssel (kivétel a fentebb ismertetett, első „Állj!” előtti nyesés ritka esete) - mely tempó alatt lépés, kitörés vagy ugrás is megtehető lábbal a kéz mozdulatával együtt értelemszerűen - az először eltalált vívó sikeresen vissza tud ütni (ütés alatt egyaránt értve szúrást és vágást is). Ez lényegében azt jelenti, hogy a támadó oly módon ért el találatot, hogy önmaga védelméről nem gondoskodott megfelelően. Ez vívási hiba egy valós historikus harcban (melyet a sport modellál). Ergo után-ütés esetén egyszerűen nincs pont (jegyzőkönyvben bejegyzésre kerül a megfelelő rovatba). De ld. még a **18-as pontban** a kisebb versenyeken alkalmazható opcionális szabályokat (realitás-elv alkalmazása).

Mindazonáltal feder fegyvernemben, a piros zászlós időszak beiktatása miatt jelenleg elkülönül egymástól az ún. sima után-ütés (piros zászlós időszakon kívül született után-ütés; vagy a piros zászló fennléte alatt született „egymagas” után-ütés), és a felsőbb sebzéses után-

ütés (kizárólag a piros zászlós időszakban él a felsőbb sebzés szabálya). **Ld. erről mindenképp részletesebben a 10. 4., ill. a 11. pontokat!**

10.3. A sima után-ütés bírói jelzése

Ha a bíró szerint után-ütés született, akkor a két zászlót 45 fokban keresztezi maga előtt a föld felé tartva, és maga előtt kétszer oda-vissza meg is lengeti a zászlót. (A PB akkor, ha a VB ránéz; a VB akkor, ha végítéletet hirdet értelemszerűen.)

Után-ütésnél nincs egyértelmű nyertese vagy vesztese az akciónak (az után-ütő menti a hibáját), ezért ér 0 pontot. De **ld. még a 18. pontban** az opcionális szabályokat, melyek – igaz szigorúan csak kisebb versenyeken, kupákon - lehetőséget biztosítanak ennél cizelláltabb, körültekintőbb, ám sportolói szempontból néha vitathatóbb bírói döntéshozatalra is.

10.4. Után-ütés megítélése a piros zászló fennléte alatt

Mikor a piros zászló fenn van (egy együttes találatot követően), akkor az után-ütéseket ugyanúgy kell a továbbiakban kezelni, mintha azok együttes találatok lennének - vagyis életbe lép a **11.1. pontban** részletezett felsőbb sebzés szabálya. Minden egyéb részletet ezzel kapcsolatban ld. a hivatkozott pontban.

11. AZ EGYÜTTES

(AVAGY DUPLA) TALÁLATOK SZABÁLYAI

Az együttes találatok egy valós harcban irreálisak és mindkét fél veszét okozzák jó eséllyel – tehát kivitelezésük vívói hiba. Jelen szabályzatban foglaltak célja gyakoriságuk és pontértékük csökkentése, s így a valóban jó vívásra és a jó vívóteljesítményre ösztönzés. Tekintetbe véve azonban azt is, hogy a fej és a nyak természetesen kitüntetett pont a vívás során.

11.1. Együttes találatok pontértéke

(11.1.1.) Mikor a piros zászló még nincs fenn

Együttes találat esetén nincs pont, és nincs pontlevonás sem. De mikor együttes találat esett a VB ítélete szerint, a TIJ felemel egy kis piros zászlót. A JKV pedig a jegyzőkönyv megfelelő rovatába beírja, hogy PF (azaz „piros zászló fel”). Innentől ugyanis új szabályok lépnek életbe egészen addig, amíg egyértelmű pontot nem ér el valamelyik vívó (ide értve akár a szabálytalanságért kiosztott pontbüntetést is).

(11.1.2.) Mikor a piros zászló fenn van – felsőbb sebzés szabálya

Ha az alatt születik újabb együttes találat vagy után-ütés (**ad 10.4. pont**), mialatt a piros zászló fenn van, akkor alkalmazni kell a bírónak a **felsőbb sebzés** szabályát. Eszerint az a fél kapja a továbbiakban a pontot együttes találatok vagy után-ütés esetén, aki magasabban talált. A jegyzőkönyvben a direkt erre a célra kialakított rovatba az kerül, ha pld. zöld vívó talál magasabban, hogy Z1. És egyben a mellette lévő rublikába pedig az, hogy PL (vagyis „piros zászló le”) – **magyarázatát ld. 11.1.3. pont.**

Ha a bírók ítélete az, hogy olyan együttes találatok születtek, melyek egymagask voltak, akkor a direkt erre a célra kialakított rublikába az kerül, hogy **E0**, és a találat 0 pontot ér (a piros zászló fenn marad); hasonlóképpen ha egymagas után-ütés történik, akkor az ún. sima után-ütésnek (**ad 10. pont**) számít, és szintén 0 pontot ér (a sima után-ütésnek megfelelő rublikába az kerül be, hogy **0** – nincs pont), és a piros zászló szintén fenn marad.

Fontos azonban tisztázni, hogy itt nem cm-ekben mérődik a felsőbb vagy alsóbb sebzés. Hanem egyedül a fejtalálat (ill. nyaktalálat) számít felsőbb sebzésnek. Ha valaki törzset talál, s a másik lábat, ezen találatok tökéletesen egyenértékűek a szabály

szempontjából. Továbbá természetesen egyenértékűek, azaz egymagasak a szabály szempontjából (s így a piros zászló fennmaradását eredményezik):

(a) az együttes fejtalálatok (ha mindkét vívó fejet talál egy együttes találat esetén);

(b) együttes nem-fej találatok (mikor egyik fél sem talál fejet);

(c) ha az elsőnek találó fejet talál, s az után-ütő is;

(d) ha az elsőnek találó ugyan csak testet talál, az után-ütő azonban fejet – mert ekkor csak mentette a másodjára találó az első sebző találatát, s nem első szándékú ütést hajtott végre (vagyis nem jár neki a felsőbb sebzésért a pont)!

A piros zászló fennléte alatt korlátlan számú 0 pont értékű „egymagas” találat (után-ütés, vagy együttes) születhet. De nem megítélhető találatok (jelzése X) esetén is fennmarad a piros zászló, és természetesen akkor is, ha ugyan az asszót valamiért leállítja a PB, de értékelhető találat nem született.

(11.1.3.) Mikor a piros zászló fennléte alatt megváltozik a pontérték

Amennyiben a piros zászló fennléte alatt pont értékű találat születik - ideértve a felsőbb sebzés eseteit is, de nem csak azt! -, vagy szabálytalansáért pontlevonás történik – tehát minden olyan esetben, ha a pontérték megváltozik – akkor az adott ítéletet és az eredményt a megfelelő sorba be kell jegyezni, de ugyanezen sor megfelelő rubrikájában azt is jelezni kell, hogy a piros zászló levételre került (PL), vagyis hogy a továbbiakban nem él együttesek és az után-ütések esetén a ***felsőbb sebzés szabálya***. Ezzel egy időben természetesen a TIJ is leengedi a piros zászlót (vagy ha ez megoldott, jelzi ezt a találatjelző táblán).

Ezután az asszó a szokásos mederben folytatódik, egészen egy esetleges újabb együttes találatig – mely újfent a piros zászló felemelkedését eredményezi.

11.2. Az együttes találat alap bírói jelzése

A bíró mindkét zászlót vállmagasságba emeli. Ezt a jelzést használják tehát a bírók, mikor piros zászlós időszakon kívül születik együttes találat (függetlenül attól, hogy melyik vívó hol talál, mert a teljes testfelület találati felület, és piros zászlós időszakon kívül nem ér a felsőbb sebzés szabálya); vagy ha a piros zászlós időszakban egymagas együttes találat (**ad 11.1.2. (a), ill. (b))** születik. Ld. még **V. melléklet**.

11.3. Speciális bírói jelzés a piros zászló fennléte esetén „felsőbb seb” jelzésére együttes találat és után-ütés esetén

Ebben az esetben a bíró a szerinte magasabban találó vívó zászlaját függőlegesen tartja. Az alacsonyabban találót pedig oldalt vízszintesen. A bíró szóban azt is közölheti, hogy szerinte után-ütésből, vagy együttesből született a felsőbb találat – de ez nem kötelessége. (Ez egyenlőre nem is kerül be a jegyzőkönyvbe.)

11.4. A TIJ jelzése a piros zászlóval

A TIJ vagy egy külön piros zászlót emel fel és ejt le egyik kezével a megfelelő VB-i végítéleteket követően. Vagy az erre kialakított speciális találatjelző táblán forgatja ki, ill. vissza a piros jelzést.

11.5. Egyéb szankciók

Az együttes találatok esetén alkalmazható egyéb, súlyosabb szankciók bevezetése kialakítás és tesztelés alatt áll az MHS-ben. A munka egy részének eredményét ld. a 18. pontban részletezve.

12. BÍRÓI JELZÉSEK

ÉS A „TIJ” JELZÉSEI

12.1 Bírói alapállás, alapmozgás, alaptevékenységek: A bírók dolga az akciók megítélése. Az alkalmazott erős VB rendszerben a PB-k a VB megfelelő ítéletét segítik. Vagyis mind az akciók, mind az asszó végítéletét a VB hivatott meghozni, és kihirdetni. Az ítéleteket a bírók egyrészt zászlójelzésekkel, másrészt bírói mondatokkal jelzik.

A VB köteles bírói zászlójelzései mellett bírói mondatai használatára. A PB-k is kötelesek zászlójelzéseiket alkalmazni, azonban nem kötelesek bírói mondataikat használni - kivéve, ha ezt a versenykiírás egyértelműen előírja számukra valamilyen előre látható objektív körülmény okán, ill. természetesen saját „Állj!” kiáltásuk és jelzésük esetén -, mivel zászlójelzéseik a legtöbb esetben elégségesek a VB munkájának segítésére. Amennyiben azonban a PB a bírói mondat használatát indokoltnak véli (pld. mert épp a vívók által takarásban van a VB számára; vagy rosszak a látási körülmények egy kinti versenyen; vagy megítélése szerint lényeges plusz információt tartalmaz bírói mondata a VB számára az egyszerű pontjelzéshez képest speciális akció esetén; vagy a versenykiírás ezt kötelezővé teszi számára), úgy lehetősége van neki is bírói mondatai használatára.

A bírók az asszó elején alapállásban állnak: kis terpesz, karba tett (vagy csuklónál keresztezett) kéz. Az asszó közben (akciók alatt is) egy-egy lépésnyi távolságot szabadon mozoghatnak kiinduló pozíciójukhoz képest, le is guggolhatnak, stb.

Az asszó – és utána minden akció – a VB „Felkészül!”; majd „Össze!” vezényszavára indul. A „Felkészül!” vezényszó alatt a VB mindkét zászlót a feje felé emeli nyújtott kézzel. Az „Össze!” vezényszóra mindkét zászlót látványosan (azaz gyorsan) lefelé lendíti maga mellett, a földig. (Segítve ezáltal a sisakban esetleg nehezen halló vívókat is egyértelmű jelzéseivel. Ld. még **V. melléklet.**) Tehát a VB csak ezután veszi fel alap bírói pozícióját (karba tett, vagy csuklónál keresztezett kéz.)

Ha találatot lát, bármely bírónak jogában áll „Állj!”-t kiáltania és jeleznie. **Fontos!** Amint bármely bíró „Állj!”-t kiált, ezt jeleznie is kell (mindkét kezét függőlegesen felnyújtva), és zászlójelzését bírótársainak is követnie kell - ily módon is elősegítve a vívók biztos tájékoztatását az akció kötelező leállításáról, elősegítve a lehetséges vívói sérülések elkerülését! Az akció leállta után a bírók vigyáz állást vesznek fel és abból pontoznak ill. jeleznek zászlóikkal egyértelműen.

Tehát amint az asszó ténylegesen leállt (azaz akció nem folyik a páston), a két PB vigyázállásba áll (és lehetőleg a föld felé tekint, hogy bírótársa ítélete ne befolyásolja őt), majd zászlóval jelzi 3 mp-en belül ítéletét (és ez után tekint fel a VB-re). A VB rátekintésére előbb a tőle balra (szívdalt) álló 1. PB, majd utána a 2. PB is hangosan kimond(hat)ja bírói mondatát is. (Ami segítheti VB végítéletét.) A sorrend a VB dolgát könnyíti meg. Majd VB jelzi zászlóval és bírói mondatával végítéletét. (Ami jegyzőkönyvbe kerül.)

Megjegyzendő, hogy azon kivételes esetben, mikor a bírói „Állj!”-ra nem áll meg valamelyik vívó, mert feltehetően nem hallotta jól a parancsszót (és asszósegéd nem áll rendelkezésre a küzdelembe való beavatkozásra), akkor a VB-nek javasolt többször is megismételnie az „Állj!” parancsszót. A bírók felemelt zászlóinak jelentése (mely alapján a „Felkészül!” jelzése) ez esetben kb.: „Minden akciót azonmód felfüggeszteni!”.

12.2. A nem született értékelhető találat bírói ítéletének jelzése: Ha a bíró szerint nincs találat, mindkét zászlót 45 fokban keresztezi maga előtt a föld felé tartva, s nem mozgatja. Majd azt mondja: „Semmi, 0 pont!”.

12.3. A sima után-ütés bírói jelzése: Ha a bíró szerint sima után-ütés született (magyarázatát ld. 10. pont), akkor a két zászlót 45 fokban keresztezi maga előtt a föld felé tartva (eddig ez megegyezik a 12.2. pontban foglaltakkal), majd kétszer jól láthatóan meglengeti maga előtt. És azt mondja: „Után-ütés, 0 pont!”.

12.4. Tiszta, 1 pontos találat jelzése: Ha a bíró szerint a Zöld vagy a Fehér szalagos vívó ért el találatot, akkor a megfelelő oldali zászlót oldalt vállmagasságba emeli (a másikat a föld felé lógatva hagyja), és azt mondja: „Zöld/Fehér 1 pont!” Fontos, hogy nem mondják be a bírók, szerintük hol esett a találat vagy egyebek – vagyis nem bonyolódnak bele a részletekbe.

12.5. Kiszorítás jelzése: Ha úgy látta a bíró, hogy a Zöld vagy a Fehér szalagos vívó rálépett a pást körvonalára, vagy kilépett a pástról, akkor a másik vívónak (mint kiszorítónak) ítél pontot. Így a megfelelő oldali zászlót vállmagasságba emeli (a másikat a föld felé lógatva hagyja), és azt mondja: „Zöld/Fehér 1 pont, kiszorítás!” Az ítéletnél a bíró nem mérlegeli, hogy a vívó figyelmetlenségből vagy más okból lépett rá a vonalra.

12.6. Az együttes találat alap bírói jelzése (ad 11.2.): A bíró mindkét zászlót vállmagasságba emeli. Ezt a jelzést használják tehát a bírók, mikor piros zászlós időszakon kívül születik együttes találat (függetlenül attól, hogy melyik vívó hol talál, mert a teljes testfelület találati felület, és piros zászlós időszakon kívül nem ér a felsőbb sebzés szabálya); vagy ha a piros zászlós időszakban egymagas együttes találat (**ad 11.1.2. (a), ill. (b))** születik.

12.7. Speciális bírói jelzés a piros zászló fennléte esetén „felsőbb seb” jelzésére együttes találat és után-ütés esetén (ad 11.3.): Ebben az esetben a bíró a szerinte magasabban találó vívó zászlóját függőlegesen tartja. Az alacsonyabban találóét pedig oldalt vízszintesen. A bíró szóban azt is közölheti, hogy szerinte után-ütésből, vagy együttesből született a felsőbb találat – de ez nem kötelessége. (Ez egyenlőre nem is kerül be a jegyzőkönyvbe.)

12.8. A TIJ jelzései a piros zászlóval

A TIJ vagy egy külön piros zászlót emel fel és ejt le egyik kezével a megfelelő VB-i végítéleteket követően. Vagy az erre kialakított speciális találatjelző táblán forgatja ki, ill. vissza a piros jelzést.

12.9. Az „asszó nem ítéltető meg egyértelműen” bírói ítélet jelzése: Ha az adott PB nem tudja megítélni egyértelműen az adott találatot (nem jól látta adott szögből, vagy nagyon bizonytalan a megítélésben – ami a 360 fokos elhelyezkedésből fakadóan egy-egy bíróval előfordulhat), akkor mindkét kezét a háta mögé teszi keresztben, és azt mondja: „Vak!” Érdemes itt kiemelni, hogy a PB-k esetében a képzéskor előírás kell legyen – lévén feladatuk a VB munkájának segítése - hogy inkább csak akkor hozzanak ítéletet, ha egyértelműen látták az akciót. (Ld. ehhez a **14. 1. pontban** foglalt **szubszidialitás elvet**.) Ellenben a VB akkor is ítéletet mondhat, ha ő nem látta egyértelműen az akciót, lévén a PB-k ítélete segíti őt! (Ld. erről többek között a **14.1. pontban** foglalt **vezetőbíró figyelembevételi irányelvet**.) Továbbá a **14.1. pontban** foglalt **erős vezetőbíró elvnek** megfelelően a VB-nek kifejezetten törekedni kell az egyértelmű ítélet meghozatalára, s így a „nem ítéltető meg egyértelműen” ítéletek lehetőség szerinti elkerülésére. (A VB-t épp ezért védi a **14.1. pontban** foglalt **bírói tévedhetőség elve** is.)

A VB ilyen kivételes esetekben végítéletekor nem azt mondja, hogy „Vak!”, hanem hogy „Nincs döntés!” – miközben mindkét kezét a háta mögé teszi keresztben. És ez kerül a

jegyzőkönyvbe. (Persze ilyen végítélet meghozatala előtt a VB joga konzultálnia a PB-kkel, de figyelembe kell vennie, hogy az asszó folyamatosságának fenntartásáért is ő a felelős – ld. ehhez még a **14.1. pontban foglalt elveket!**)

12.10. Végeredmény kihirdetése: Végeredmény kihirdetésénél a VB a nyertes vívóra mutat annak zászlajával vállmagasságban, nyújtott karral, a másik zászlót háta mögé rejtve, és jól hallhatóan azt mondja: „Nyert a Zöld/Fehér vívó, eredmény:...”. Majd a zászlót a feje felé emeli.

12.11. Szabálytalanságok

(12.11.1.) A konzultáció kötelező voltáról: A VB minden büntetés előtt köteles konzultálni a PB-kkel. (Kivételt ld. a **12.11.4. ill. 9.3.1. pontokban** – kiegészítő büntetés címszó alatt.) Az erős VB-rendszer okén a PB-k nem jelzik külön a szabálytalanságokat. Hanem azt jelzik, hogy konzultációt kérnek a VB-től – aki aztán dönt, hogy elfogadja-e a konzultációt. A VB a konzultációs igényt indokolt esetben nem köteles figyelembe venni (pld. idő szűke), de ez számára erősen javasolt. Ha két PB együttesen kéri, akkor viszont köteles elrendelnie. Ha eleve a VB látja indokoltnak, jelzi, s akkor azt is mondja: „Konzultáció!”, s a két PB odafárad hozzá (s ez bekerül a jegyzőkönyvbe is). Ha a VB figyelembe veszi adott PB (vagy a PB-k) konzultáció kérését, akkor innen minden úgy megy, mintha eleve ő rendelte volna el (vagyis jelzi, és azt mondja: „Konzultáció!”). A konzultáció végeredményét a VB hirdeti ki – a döntéshozatali folyamatról ld. a **9., és a 12.11.3. pontot**.

(12.11.2.) Megbeszélés (konzultáció) kérésének és elrendelésének jelei: Fej felett keresztezett zászlók + szükség esetén (ha az akció még folyik), a szokásos „Állj!” kiáltás. A VB konzultációt elrendelő jele: Fej felett keresztezett zászlók + „Konzultáció!” bírói mondat.

(12.11.3.) A büntetés konzultációs meghozatalának és kihirdetésének folyamata: A konzultáció során már minden bíró szava azonos érvényű. „Vagyis ha ezen konzultáció eredményeképpen legalább két bíró egyező büntetést lát indokoltnak, azt a VB-nek kötelező kihirdetnie. Továbbá ha az egyik pontbüntetést, a másik leléptetést ítél ugyanazon vívónak, akkor legalább pontbüntetést kell adjon.” (Ld. erről részletesebben a **9. pontot**.) A VB szinte minden büntetés előtt köteles konzultálni a PB-kkel - kivételt ld. a **9.3.1. pontban**. A büntetést a VB hirdeti ki, miután a konzultációt követően a 3 bíró újra elfoglalta alappozícióját. A következő módokon:

- Ha a bírói tanács a konzultáció után 1 pontos büntetést látott indokoltnak, akkor a VB adott színű zászlóval vállmagasságban határozottan rámutat a vívóra (a másikat a föld felé tartja maga előtt), majd a feje felé emeli egyszer és vissza (1 függőleges lengetés), továbbá jól hallhatóan azt mondja: „Zöld/Fehér szabálytalan!” A Jegyzőkönyvbe bekerül a -1 pont.

- Ha a bírói tanács a konzultáció után leléptetést lát jogosnak, akkor a VB a „Zöld/Fehér leléptetve!” mondatot hangosan kimondva rámutat zászlójával a vétkesnek ítélt vívóra (a másik zászlót a föld felé tartva maga előtt) – és oldalt vízszintesbe kinyújtva majd visszahúzza kezét háromszor (3 vízszintes lengetés) „kizavarja” a vívót a pástról.

(12.11.4.) Büntetés-kiegészítés jelzése: Ha a VB a **9.3.1. pontban** részletezett kiegészítő büntetés szabályát kényszerül alkalmazni (mikor is egy kihirdetett VB-i asszótélet ellen - vagyis után - születik durva, méltatlankodó, sértő „beszólása” egy vívónak), akkor az asszó elindítása helyett, a döntést szóban röviden, lényegre törően és jól hallhatóan magyarázva hozza meg újabb, kiegészítő ítéletét - a lehetőségről részletesebben **ld. a 9.3.1. pontot**). Ennek bírói jelzése megegyezik a normál bírói büntetőjelzéssel.

12.12. Konzultációkérés jele

A VB-nak jogában áll bármikor – nem csak a **9., és a 12.11. pontban** részletezett szabálytalanságok esetén - szöveges konzultációt kérnie bírótársaitól. A VB konzultációt elrendelő jele ekkor is: Fej felett keresztezett zászlók + „Konzultáció!” bírói mondat. Ha nem szabálytalanság megtárgyalása miatt történik konzultáció (**ld. 12.11. pont**), akkor konzultáció során is a VB szava a döntő. Ugyanakkor, bár a VB bármikor szabadon kérhet konzultációt bírótársaitól (nem csak szabálytalanságok esetén), ezt csak kivételesen indokolt esetekben javallt megtennie, az asszó folyamatosságának fenntartása végett, a bírói tévedhetőség elvét is (**ld. 14. 1. pont**) figyelembe véve.

12.13. Egyéb, speciális jelzést nem igénylő vezetőbírói feladatok

A vezetőbíró speciális feladata az akciók végítéletének meghozatalán és egyértelmű jelzésén, valamint az eddig ismertetetteken túl a versenyzők pástra szólítása. A bírói tekintély fenntartása. A vívók testi épségének lehetőség szerinti óvása. Az asszó zavartalanosságának és szabályosságának fenntartása. A versenyzők felszerelésének és fegyverének ellenőrzése.

(Indokolt esetben a fegyverek, vagy épp valamely védőfelszerelés mérőeszközt igénylő vizsgálatáról már indokolt előzetese gondoskodni. De ha ez nem történt meg, még ekkor is megtehető.) Feladata és joga a TIJ esetleges hibáinak jelzése is kijavítása. Az eredményhirdetés. Az asszó lezárása, vagy épp szüneteltetése – akár a vívók kérésére is (a relatív időmérés felfüggesztésével is). Fontos alapelv, hogy amikor a vezetőbíró kihirdeti a végleges eredményt, úgy az esetleges óvások megtárgyalása után az eredményt senki, semmilyen indokkal nem módosíthatja. **(Ad 9.3.2.)**

A VB a vívóképviselőt szóbeli reklamálásért, ill. sportszerűtlen hangvételeért figyelmeztetheti, sőt ki is küldheti a teremből, a reklamálás hangvételeitől és esetleges ismétlődő mivoltától függően. De ha a vívóképviselő bekiabálásai (nem feltétlen csak a reklamációja) ismétlődően zavarják az asszó lefolytatását, a VB akkor is így járhat el. A vívóképviselő kiküldésének jelzése megegyezik a leléptetésével, és rövid indoklást kell hozzá fűznie a VB-nek. De bírói konzultációt ez a lépés nem igényel, a VB önmaga dönt e kérdésben.

A bírói jelzések rendszerezett, piktogramokkal kiegészített összefoglalását ld. még **az V. sz. mellékletben!**

13. DULAKODÁS,

KARDRA RÁFOGÁS SZABÁLYAI

A hosszúkardvívó sport – a fennmaradt középkori és reneszánsz vívó és párbajvívó-kódexek egybehangzó tanítása nyomán – elsősorban a karddal való támadást, találatot, ill. a kardban birkózást (elsősorban a kardra-, másodsorban az ellenfél testrészeire való ráfogást, feszítést) oktatja, díjazza, s engedélyezi. A kézzel, könyökkel, alkarral, lábbal való testre irányuló ütések-rúgásokat egyrészt eredménytelenségük-, mesterkéltségük-, másrészt veszélyességük-; a fejre irányuló hasonló ütések-rúgásokat pedig kizárólag nehezen kontrollálható veszélyességük- okán nem preferálja a sport. Feder fegyvernemben további korlátozó elem, hogy benti versenyek esetén könnyen megsérülhet a tornaterem padlózata a fémfegyver leesése esetén, ill. hogy a fegyverre való ráeséstől a védőfelszerelés nem feltétlen véd. Az alábbiak mindezek figyelembevételével kerültek kialakításra. Várható, hogy amennyiben megoldásra kerül a jövőben a saját fedőpadozaton történő vívás, akkor a szabályzat ezen fejezetében jelentős változások állhatnak majd be.

A fejezet előbb azt tekinti át, mit tilos kiviteleznie a vívónak, ha nem karddal hajt végre technikát (**13.1. pont**). Majd azt, hogy ilyen esetben mit szabad tennie (**13.2. pont**). Ezután a földre kerülés, ill. a lefegyverzés részletes szabályai (**13.3. pont**) kerülnek ismertetésre. Majd végezetül a kinti versenyek speciális szabály-kiegészítései következnek (**13.4. pont**).

13.1 Ami tilos

Tornateremben rendezett versenyek esetén tilos mindenféle ütés, rúgás (a taktikai célzatú eltartó rúgás, és a lefegyverzést elősegítő kardra taposás is), feszítés, test-test elleni harc. A 2 mp-nél hosszabb összefeszülés, test-test érintkezés. Tilos az ellenfél maszkjának megrántása. Nyaknál történő lesodrása. A gáncsolás. Tilos mindenféle pusztakezes dulakodás, birkózás, földharc.

Az akciót le kell állítani, ha valamely vívónak a talpán kívül két további testrésze érinti a földet egyidejűleg (taktikai térdelésnél a sípcsont és a térd értelemszerűen egy testrésznek számít, de ha ehhez pluszba a tenyér is leér, az együtt már kettő). Ennek megítélésére és az akció leállítására bármely bíró jogosult.

13.2 Amit szabad

Szabályos a 2 mp-et nem meghaladó test-test érintkezés, összefeszülés. Így szabályos a testtel, tenyérrel, vállal történő lökés a kiszorítás érdekében, ha ez nem haladja meg a 2mp-et. 2 mp-et meghaladó test-test érintkezés esetén azonban az akció leállításra kerül!

Szabályos az ellenfél kardjára való ráfogás. (Erős kardütést nem lehet megfogni tenyérrel - ez bekapott találat lesz -, de egy elfelé mozgó, vagy egy épp blokkolt és lassú pengére rá szabad fogni¹³.) Ekkor a saját kardot egy kézzel fogva érvényes találatot is el lehet érni karddal. (Eltartó rúgás és kardra taposás azonban csak kinti versenyeken engedélyezett – ld. 13.4. pont.)

13.3. Földre kerülés és lefegyverzés

Ha valamely vívó földre kerül, az akció leállításra kerül. Ha azonban pld. elvesztette fegyverét, és csak az ellenfél várható találatát igyekszik megakadályozni azzal, hogy gyorsan letérdel vagy egyéb módon földet ér (ahelyett, hogy pld. kimenekülne a körből, mintegy „megadva” a várható 1 pontot ellenfelének), akkor a bírók ítélnének úgy, hogy ez sportszerűtlen cselekedet volt, és a vívót egy pontos pontlevonással sújthatják konzultációt követően (**ad 9.1.1. (h) pont**). A földharc az eddigiekből következően természetesen tiltott.

A lefegyverzés önmagában nem ér pontot, csak az első érvényes találat. Épp ezért ha valamely vívó elveszti a fegyverét, még nem kerül leállításra az asszó. (Hiszen elvben visszaszerezheti, felveheti fegyverét, ha erre van ideje.) Természetesen ilyenkor a még fegyverrel bíró vívónak kötelessége – ha valóban fölényben van – lehetőleg csak gyenge találatot elhelyeznie ellenfelén. (Ez esetben túlzott erejű találat szándékos durvaságnak ítélni, és büntetést vonhat maga után!) A kardját veszített félnek pedig lehetősége van kilépnie a körből, ezáltal ponthoz jutatva ellenfelét (de elkerülve az esetlegesen sérülésveszélyes ütést), s leállítva így az akciót.

Karddal vagy kézzel történő lefegyverzés elvben engedélyezett (vagyis büntetést nem von maga után), de önmagában ez sem ér pontot. A kardra taposással történő lefegyverzés csak kinti versenyeken engedélyezett – ld. a **13.4. pontban** ennek szabályait.

¹³ Historikus technikák sokasága épül erre rá.

13.4 A kinti, füves terepen rendezett versenyeken alkalmazható szabályok

Amennyiben egy kinti verseny nem füves terepen kerül megrendezésre, akkor minden szabály úgy alkalmazandó, mintha benti vívőesemény történne! Amennyiben azonban kinti füves területen történik a vívás, akkor bizonyos dolgok engedélyezetté válnak a vívófelek számára (hiszen a padozatot ekkor már nem kell kímélni).

Ilyen mindenekelőtt az eltartó célzatú toló rúgás, mely nem ér pontot, de jó taktikai elemmé válhat. (Ugyanakkor ez a tolórúgás nem irányulhat térdre, vagy combra, vagy a test oldalára, csak szemből kivitelezhető testre – ellenkező esetben büntetést von maga után a rúgás). Engedélyezett továbbá kinti, füves versenyeken lefegyverzési céllal a kardra taposás is. Az engedélyezett test-test érintkezés maximális ideje pedig 3 mp-re növelhető, ha erről a versenykiírás egyértelműen rendelkezik. (Tehát ez nem szükségszerű, csak választható opció.)

14. KÜLÖNÖSEN FONTOS ALAPELVEK, SZABÁLYOK

ÖSSZEFOGLALÓAN

14.1. Kötelező alapelvek

- *A folyamatosság elve (ad 5.1.):* Amíg nincs "Állj" vezényszó, addig megy a harc! Vagyis a bokszból kölcsönözve: "Protect yourself at all times!"

- *A szándékoltóság elve (ad 6.2.1.):* Csak akkor érvényes a kardtalálat, ha az nem egy gyenge, véletlen lecsúszó ütésből született meg. Hanem az vagy tudatos ütés, szúrás (legalább kardhajlás látszik), vágás következménye, vagy ha az akció nem is egyértelműen megítélhetően tudatos, de akkor is mindenképp túlmutat egy egyszerű (vívói vagy fegyver-) tehetetlenségből fakadó lecsúszó-odaütődő védőfelszereléshez koccanáson.

- *A védőfelszerelés nullázásának elve (ad 6.2.2.):* Azok a találatok nem érnek, melyek a modern védőfelszerelést ugyan elérik, súrolják, de a bíró megítélése szerint ha a védőfelszerelés nem lenne ott, akkor az nem érné el és sebezne meg a vívót. Azaz nem okozna legalább vérző sebet. (A képzeletbeli seb súlyosságának megítélése azonban már nem a bírók feladata.) Ennek oka, hogy az MHS sportvívás alapvetően páncélzat nélküli harcot („Bloßfechten”; „sine armis”)¹⁴ szimulál.

- *A pontozóbírói segítség (szubszidiaritás) elve (ad 12.9.):* Tekintetbe véve, hogy a 3 bíró a teljes pástot belátja, ugyanakkor a 120 fokos eltérésből fakadóan igen gyakran fordulhat elő olyan eset, hogy valamely bíró nem lát megfelelően már csak fizikai okokból sem egy asszót (pld. vele vonalban álló vívók), így a PB-ket ki kell képezni arra, hogy csak akkor jelezzenek találatot, ha jó eséllyel valóban biztosan meg tudják azt ítélni. Ellenkező esetben a VB döntésképeségét, a reális eredmény létrejöttét gátolják, ha mindenképp ítélni akarnak. (Vagyis nem szégyen „nem tudom megítélni” ítéletet hozni, „Vak!”-ot mondani egy PB-nek.)

- *Erős vezetőbírói elv (ad 5.1, 12.1.):* A végső döntés, értékelés meghozatala minden asszó végén a VB joga és felelőssége. Egyes kivételes esetektől (szabálytalanságok, leléptetés, és első körös döntésképtelenség) eltekintve nem kötelessége a PB-kkel konzultálni, vagy ha biztosan látta az asszót, ítéletüket figyelembe venni. **Ugyanakkor a VB a PB-kkel ellentétben kifejezetten ösztönözve van arra, hogy lehetőség szerint elkerülje a „nem tudom megítélni” végső ítéletet.** („Nincs döntés!” bírói mondat.) Épp ezért áll

¹⁴ Az előbbi terminus a Johannes Liechtenauer nevéhez köthető középkori német vívótdadíciónak származik; az utóbbi pedig a Fiore dei Liberi nevével fémjelzett itáliai vívóhagyományból.

rendelkezésére a PB-k mint asszisztensek segítsége (ha ő nem látta volna jól az asszót vagy bizonytalan), akiknek jelzése, és a velük való szöveges konzultáció lehetősége a VB számára adott. Ugyanakkor, bár a VB bármikor szabadon kérhet konzultációt bírótársaitól (nem csak szabálytalanságok esetén), ezt csak kivételesen indokolt esetekben javallt megtennie, az asszó folyamatosságának fenntartása végett, a bírói tévedhetőség alábbi elvét is figyelembe véve.

- **A bírói tévedhetőség elve (ad 9.3.2.):** A bírói tévedés célzott képzéssel, szabálytanítással, gyakoroltatással, rutinnal csökkentendő, de teljesen ki nem szűrhető. A később bevezetni tervezett videó bíró (melyet a teljes verseny alatt meghatározott számban bármely fél vívóképviselője kikérhetne – **ld. 16. pont**) sem küszöböli ezt ki! Ezt tisztán kell látni és szembenézni vele. Épp ezért nem lehet alapja óvásnak egy adott ítéletben hozott tévedés (a ritkán alkalmazott videó bírót nem számítva).

- **Korlátozott historizmus elve (ld. pld. 5.1. pont):** Nem a valamikori párbajok (anno is létező) historikus szimulációját akarjuk továbbszimulálni (szub-szimuláció), hanem a historikus párbajokat magukat. Az időbeni és kulturális távolság, továbbá a veszélyesség okán azonban szükségszerű kompromisszumokkal – ezzel tisztában kell lenni!¹⁵ Manapság sokkalta veszélytelenebb lehet a szimuláció maga is mint anno, így sok esetben a historikus szimuláció gyakorlatai nem lesznek relevánsak egy modern sportban. Más esetben viszont még fokozottabb óvatosság szükséges - mert ma már nem elfogadható, ha egy sportoló állandó sérüléseknek vagy épp életveszélynek legyen kitéve azért, mert egy sportot - adott esetben a hosszúkardvívást - gyakorol.

Ezen elv részét képezi az is, hogy a vívókat – mintegy hagyománytiszteletből – az MHS arra ösztönzi, hogy ismerjék meg az európai vívóhagyományt. (Ez a felkészítő egyesületek, ill. az edzők feladata elsősorban.) Ezen ösztönzés egyik versenyeken s alkalmazott formája, hogy elvárjuk a vívóktól, hogy valamely historikus hosszúkard-alapállásból (mindegy mely iskolából származó) induljanak, vagyis ezt vegyék fel „Felkészül!” vezényszó alatt. (Továbbá hogy tisztelegjenek egymásnak karddal az asszó kezdete előtt és a végekor.) De hogy aztán mit csinálnak a szabályok adta kereteken belül, az már a sport modern jellegére tekintettel rájuk van bízva.

- **Bírói „Állj!” elve (ad 10.2; ill. 5.1; 12.1.):** Mint az már ismertetésre került az után-ütés résznél, ha bármely bíró „Állj!”-t kiáltott, akkor a 3 bíró egyikének sincs joga az ez után született találatot figyelembe venni! (És minden bírónak azonmód fel kell vennie ezt a

¹⁵ Nem akarunk könyörtelen pszichopatákat meg gyilkosokat sem nevelni – akkor sem, ha voltak anno könyörtelen, durva, pszichopata vívómesterek is.

zászlójelzést.) Még akkor sem, ha az egyébként megítélése szerint még időben indított, csak későn talált, s valóban befolyásolta volna az asszó kimenetelét egy valós harci szituációban. Ez az elv tehát nemcsak az után-ütésnél érvényes, hanem általános sportelv.

- *Az első találat sportelve:* Hasonlóan a *Bírói „Állj!” elvében foglaltakhoz*, az első érvényes, pontértékű találat után született bármely találat már nem számít – leszámítva az után-ütés speciális esetét. Még akkor sem, ha a bírói „Állj” a bírók hibájából késve érkezik, s így a pontértékű (több tempós) ellentechnika esetleg végrehajtásra is kerül. Egy valós párbaj-szituációban ez természetesen nem így lenne, de a modern sport pontozási elvárásai ezt szükségessé teszik. Ez lényegében a korlátozott historizmus elvében már jelzett kompromisszumok egyike.

- *A sport-szerűség elve:* A vívóknak minőségileg a lehetőség szerint azonos felszerelésekben kell összemérniük tudásukat. Erre szolgál a jelen szabályzat mellékletét képező, évente felülvizsgált, pontos tűréseket tartalmazó felszerelésstandard, mely szigorúan szabályozza a vívók fegyverével és védőfelszereléseivel szemben támasztott követelményeket. Ellenkező esetben az asszó (párbaj) nem egyenlő esélyekkel történne, a fair play, a sportszerűség szellemének megfelelően. (Ekvivalens felszerelések.)

- *Vezetőbíró figyelembevételi irányelve (ad 6.3.3., 6.3.7., 12.9.):* Ha a VB az adott akciót nem látta egyértelműen, és a két PB egyértelműen ugyanazt pontozza, vagy legalább egy irányban pontoz (pld. az egyik fej találatot, a másik testtalálatot jelez, de mindkettő ugyanazon vívó javára), akkor a VB-nek javasolt nem „nem megítélhető találatot” ítélnie, hanem hallgatnia PB-i tanácsára. Ha csak egy irányban pontozásról van szó, akkor az alacsonyabb pontszámot szem előtt tartva. Ez természetesen nem áll fenn abban az esetben, ha a VB éppen azért ítél „Nincs döntés!”-t, mert ő a PB-i ítéletével ellentétes találatot látott. (S nem szeretne téves pontozást alkalmazni.)

- *A végeredmény sérthetetlenségének elve (ad 9.3.2.):* Amikor a Vezetőbíró kihirdeti a végleges eredményt, az esetleges óvások megtárgyalása után (ld. 16. pont) az eredményt senki, semmilyen indokkal nem módosíthatja.

14.2. Olyan opcionális elvek, melyek kizárólag kisebb versenyeken, kupákon alkalmazhatóak, országos bajnokságon vagy selejtezőkön nem.

A „realitás elvet” és a „megfelelő erő elvét” ld. a 18.1/2. pontokban részletezve!

A kisebb versenyeken alkalmazható, egymással kombinálható egyéb opcionális szabályokat is ld. a **18. pontban** összegyűjtve.

15. A TELJES ASSZÓ MENETÉNEK ÁTTEKINTÉSE, **ISMÉTLÉSKÉNT**

15.1. Előkészületek

A bírók (VB, PB1, PB2) és az asszisztencia (minimum TIJ, JKV, esetleg plusz az asszósegéd, vagy olyan asszisztensek, akik a TIJ valamely feladatát átvállalják - de ezek már csak opcionálisak) elfoglalják a helyüket. A VB pástra szólítja a két versenyzőt, és ellenőrzi felszerelésüket. Felkéri kísérőiket (vívónként egy fő vívóképviselő, ők intézik az esetleges óvásokat is később) a szalagok felkötésére - térdre vagy a karra. De elégséges az is, ha csak az egyik vívó visel szalagot. Ezután a vívók elfoglalják helyüket a vívópáston jelzősínük szerint előre kijelölt helyükön – lásd ehhez a **2. pontban** ismertetett részletes ábrát.

A JKV – aki a TIJ-el együtt, egy asztalnál, a VB-hez képest átellenben, a pást túloldalán foglal helyet - az **5.1. pontban** tisztázott adatokat jegyzi fel a jegyzőkönyv 1. oldalára. Majd az asszó egyéb eseményeit (ld. a jegyzőkönyvmintát az **I. mellékletben**), és megtörténtük idejét a további oldalakra.

15.2. Az asszó kezdete és folyamata

Az időmérő lehetőség szerint egy egész perc előtt 5 másodperccel jelzi a VB-nek, hogy indulhat az asszó. Az asszó a VB „Felkészül... Össze!” vezényszavaira (és indító jelzéseire – **ad 12.1.**) indul. Ekkor a TIJ elindítja a relatív időmérést (bármely bíró „Állj!” vezényszavára és zászlójelére megáll az asszó, de az időmérés nem), a JKV pedig feljegyzi a pontos asszókezdetet. Minden összecsapás egy historikus alapállásból indul. Az asszó alapesetben 3-5 percig folyik (egyenestől kiesés esetén hosszabbítás történik az első érvényes találattal – ld. erről a **8.3. pontot**). Ha bármely bíró szabályos pontértékű akciót vagy szabálytalanságot lát, vagy más okból – pld. veszélyes szituáció, kardtörés, stb. – indokoltnak tartja az asszó leállítását, „Állj!”-t kiált, és zászlóval is jelzi ezt (mindkét zászló fej felé emelve, kinyújtott karral - ezt a jelzést bírótársai is követik). Bármely bíró ezen utasítására leáll az asszó. Ekkor a bírók pontoznak. (A VB végignézi-hallgatja - zászlójelzést és bírói mondatokat ld. **V. mellékletben** - előbb a bal kezén álló első PB, majd a jobb keze felől álló második PB ítéletét, majd meghozza végítéletét.)

A végítéletet minden esetben a VB hirdeti ki – ld. erről az **5., 12., 14.1. pontokat**. A TIJ már az első „Állj!” elhangzásakor, ill. bemutatásakor bemondja a relatív időt a JKV-nak (az időmérés a bírói procedúra alatt sem áll le, ezért beszélünk bruttó időmérésről), aki ezt - a bírói procedúra után hamarosan megszülető VB-i végítélettel együtt - rögzíti a jegyzőkönyvbe. (De indokolt esetben egyéb megjegyzéseket is tehet a jegyzőkönyvbe.) A TIJ kiforgatja az eredményt a táblán – és ha szükséges (**ld. 11. pont**), felemeli vagy leereszti a piros zászlójelzést is. (Ha a VB a TIJ munkájában hibát észlel, ezt jelzi.) Az asszó a VB újbóli „Felkészül... Össze!” vezényszavára indul. Ez a „körfolyamat” egészen a győztes kihirdetéséig, vagyis az asszó végéig ismétlődik. A kiegészítő videó bíráskodás szabályait ld. a **16. pontban** részletezve.

15.3. Az asszó vége, eredményhirdetés

A bruttó vívóidő után az asszónak vége, az adott állás szerint hirdettetik ki a győztes. (A hosszabbításról lásd a szabályzat **8.3. pontját**.) Ha a vívóidő lejárt előtt az egyik fél eléri az 5 pontot, akkor ő a győztes. Ha a vívóidő lejárt után az eredmény döntetlen, de versenyszervezési okokból mindenképp egyértelmű győztese kell legyen az asszónak, akkor a VB hosszabbítást rendel el, és az asszó az első érvényes pontértékű találatig (vagy pontlevonásos büntetésig) folytatódik.

A TIJ feladata minden akció végítélete után a tábla forgatása az aktuális relatív idő bemondása is a JKV-nek (az első „Állj!”-t követően). *„Az időmérőnek lehetősége van arra is, hogy – ha erre számára megfelelő eszköz adott, és ezt a versenykiírás tartalmazza - jelezze a vívóknak hanggal (kis csengő vagy egyéb nem zavaró, de egyértelmű hang), mikor már csak fél perc van hátra az asszóidőből.”* Ha a VB leállítatja a relatív időmérést, akkor is ő kezeli ezt technikailag.

Az asszó végén a VB eredményt hirdet a következőképpen (**ld. 12.10. pont**): a VB a nyertes vívóra mutat annak zászlajával, a másik zászlót háta mögé rejti, és azt mondja: „Nyert a Zöld/Fehér vívó, eredmény:...”. Majd a zászlót a feje felé emeli.

Óvást az asszó végeredménye, vagy az asszó lefolyásának szabálytalansága vonatkozásában az adott versenyző hivatalos képviselője nyújthat be - asszó alatt a JKV-nak, vagy legfeljebb az asszó végítéletét követően rövid időn belül ha ezt egyértelműen jelzi - még mielőtt a bírók, a vívók és az asszisztencia elhagynák a pástot. (Az óvás nem irányulhat találat téves megítélésére – erre a **16. pontban** részletezett videó bíró igénybevétele ad lehetőséget – hanem az asszó lefolytatásának valamilyen szabálytalanságára mutathat csak rá.) Ez minden esetben bekerül a jegyzőkönyvbe. Óvás esetén annak elbírálása pár percen belül meg kell történnjen – a procedúra részletes szabályait **ld. a 16. pontban**. Fontos alapelv, hogy amikor a vezetőbíró kihirdeti a végleges eredményt az esetleges óvások megtárgyalása után, azt senki semmilyen indokkal nem módosíthatja. (**Ad. 9.3.2., 12.13., 14.1. pontok**.)

16. ÓVÁSOK

16.1. Az óvás benyújtásáról

Óvást kizárólag a vívót pástra kísérő és őt reprezentáló vívóképviselő (**ld. az 1. pontban**) nyújthat be, írásban. Szóbeli reklamációra, óvásra lehetőség nincs, sőt a vívóképviselőt a VB szóbeli reklamálásért, bekiabálásért figyelmeztetheti, és ki is küldheti a teremből, a reklamálás hangvételeitől és esetleges ismétlődő mivoltától függően. (**Ld. 12.13. pont.**)

Óvást az asszó végeredménye, vagy az asszó lefolyásának szabálytalansága vonatkozásában lehet benyújtani. Adott akcióítélet a **14.1. pontban** ismertetett bírói tévedhetőség elvének megfelelően nem óvható! Ha asszó közbeni vélt vagy valós szabálytalanságról van szó, azt a **VI. mellékletben** szereplő óvási lapot kitöltve a JKV-nek lehetőség szerint már asszó közben át kell adnia a vívóképviselőnek. Ez esetben a JKV a végítélet kihirdetése előtt azt a VB-nek jelzi. Óvási lap kitöltésére és átadására azonban a végeredmény kihirdetése után is nyílik lehetőség, ha ezt a vívóképviselő azonnal a kihirdetés után jelzi a VB-nek és a JKV-nek egyértelműen. Ez esetben max. 2 perce van még arra a vívóképviselőnek, hogy óvását írásban átadja a VB-nek. Az óvások megtárgyalásáig a vívók, képviselőik, a bírók és az asszisztencia kivételes (vis major) esetektől eltekintve nem hagyhatják el a pástot, az óvásról ugyanis ott helyben dönteni kell.

Az óvási lapon szerepel: a vívófelek neve; a vívóképviselő neve, és hogy melyik felet képviseli a képviselő; a rendezvény helye és ideje; valamint pár mondatban az óvás tárgya, melyben ha konkrét cselekmény (és nem körülmény) megóvásáról van szó, akkor a cselekmény időbeni megesésének egyértelmű beazonosításáról is gondoskodnia kell a vívóképviselőnek.

16.2. Az óvás lehetséges tárgyai

Fontos alapelv, hogy csak az írásban szereplő körülmény lehet a vizsgálat tárgya! Az óvás mindig valamilyen konkrét, jól körülhatárolható tárgyra kell irányuljon. Óvás tárgyát alapvetően az alábbi dolgok képezhetik:

(a) Az asszisztencia hibái (pld. téves pontösszegzés s így téves végeredmény kihirdetése; vagy épp téves időmérés, stb.).

(b) Szabálytalan bírói tevékenység (pld. konzultáció nélküli leléptetés; vagy bármely, az adott versenykiírás szabályaitól való vétlen vagy szándékos eltérés; kivételes esetben bírói részlelhajlás).

(c) Az asszó objektív körülményeinek szabálytalansága (pld. nem ellenőrzött, vagy nem megfelelő felszerelések s így sportszerűtlen vagy veszélyes harc; vagy szabálytalan vívópást-méret, stb.).

16.3. Az óvás kivizsgálása és lehetséges elbírálása

16.3.1. Az óvásról döntő személyek köre

Az óvásról már nem a VB dönt egy személyben, hanem alapesetben a 3 fős bírói kar, melyben ekkor már minden főnek egy szavazati joga van. A döntéshozatal alapját minden esetben a jelen szabályzatban lefektetettek, ill. az adott versenykiírás szövege képezi. A döntéshozatal során a jegyzőkönyv bejegyzéseinek áttekintése és az asszisztencia véleményének kikérése lehetséges. Amennyiben valamely bíró munkája, avagy egy konkrét döntése ellen szól az óvás (**ad 16.2.b.**), úgy az érintett bíró nem vehet részt a döntéshozatalban, de a kérdés megtárgyalásában igen. Ez esetben őt az asszisztencia valamely kijelölt, felkért tagja helyettesíti (alapban a JKV, akadályoztatása esetén a TI). Amennyiben a teljes bírói kar munkáját érinti kritika, akkor érdemi döntéshozatal – a visszaélések elkerülése végett – nem lehetséges az óvás nem konkrétsága miatt, s így az óvás eleve elutasításra kerül!

Amennyiben az asszisztencia hibájára mutat rá az óvás (**ad 16.2.a.**), vagy az asszó objektív körülményeinek szabálytalanságára (**ad 16.2.c.**), úgy a teljes bírói kar részt vesz a döntéshozatalban. Az előbbi esetben az asszisztencia személyeinek meghallgatása kötelező.

Minden esetben többségi döntésnek kell születnie a bírók között az óvás pozitív elbírálásához. Amennyiben szavazategyenlőség alakul ki a bírói karban az óvás tárgyát illetően, vagy a többség eleve nem tartja indokoltnak az óvást, úgy az óvás elutasításra kerül. Szavazategyenlőség esetén ugyan elvben joga van a VB-nek a versenyszervező vagy az asszisztencia segítségét kérni az elbírálásban, de ezzel az óvások gyors rendezése okán csak kivételes és indokolt esetekben javasolt élnie. (Elsősorban **ad 16.2.c.**)

Óvás esetén annak elbírálása pár percen belül meg kell történjen. Annak végeredményét írásba kell foglalni, és a jegyzőkönyvhöz csatolni! Fontos alapelv, hogy amikor a vezetőbíró kihirdeti a végleges eredményt az óvások megtárgyalása után, azt senki semmilyen indokkal nem módosíthatja.

16.3.2. A pozitívan elbírált óvás lehetséges következményei

Amennyiben a bírói kar az előző pontban foglaltak szerint az óvást jogosnak ítélte (pozitív elbírálás), akkor háromféle ítéletet hozhat. Ezek:

(a) Az óvás ugyan jogos, de a megóvott tényező nem befolyásolta jelentősen az asszó végkimenetelét. Így az eredeti eredmény kerül kihirdetésre.

(b) Az óvásban említett konkrét tény befolyásolta - vagy befolyásolhatta - az asszó végeredményét, de ez az objektív körülmény utólag orvosolható. Ez esetben ezen objektív körülmény orvoslásáról dönthet az óvást elbíráló testület. (Pld. ha nem állt le az időmérés az időmérés VB-i leállításának elrendelésekor, akkor az óra visszaállítódik az asszóból kiesett időt pótlandó. Vagy ha a TI tévesen forgatta ki az eredményt egy konkrét akcióítéletkor, s ez - akár a jegyzőkönyv visszanezésével - bizonyítható, akkor ez is kijavítandó.)

(c) Az óvásban említett konkrét tény ugyan jelentősen befolyásolta az asszó végeredményét, de az asszó teljes megismétlése nem indokolt. Ez esetben a **8.3. pontban**, más kontextusban már ismertetett ***hirtelen halál szabálya*** léptethető életbe. Vagyis az első érvényes találatot elérő nyer.

(d) Az óvásban említett konkrét tény jelentősen befolyásolta az asszó végeredményét. Így az asszó teljes megismétlése indokolt.

16.3.3. Az óvási döntés sérthetetlenségéről

Amennyiben az óvás tárgyában döntés született, azt tovább óvni már nem lehet.

16.4. Videó bíráskodás

A videó bíráskodás alkalmazása minden esetben opcionálisan választható lehetőség a szervezők részéről. Érdemben csak akkor alkalmazható, ha az adott versenykiírás már eleve tartalmazza igénybevételeének lehetőségét, s a versenyszervező elégségesen gondoskodik a technikai feltételek biztosításáról. Ez esetben asszónként legfeljebb egy alkalommal kérheti alkalmazását mindkét vívófél – de javasolt, hogy a versenykiírás már csak a dobogós helyezésekért folyó asszóban engedélyezze alkalmazását. Vagyis a videó bíró a **14.1. pontban** ismertetett bírói tévedhetőség elvének teljes kiküszöbölésére nem vállalkozhat, a célja sem ez! (Még akkor sem, ha esetleg több kamera is fel van állítva.)

A videó bíró kikérése csakis egy adott akció bírói ítéletének felülvizsgálatát segíti. A videó bírót a vívóképviselő jogosult kikérni, ha ezt időben – új akció indítása előtt - jelzi a VB-nek, egyből az akció végítéletét követően, egy kis babzsák pástra dobásával. Ez esetben az asszót a VB leállítja, s konzultációra hívja bírótársait. Ilyenkor a relatív időmérés is leáll – s csak akkor indul újra, ha a VB újra ítéletet hirdet a konkrét akció vonatkozásában.

A videofelvételt a 3 fős bírói kar együtt tekinti meg, s rövid konzultációt követően egyszerű szavazattöbbséggel dönt, mi legyen az akció helyes ítélete.

(a) Ha mindhárom bíró teljesen mást ítél a videó megtekintése után a konzultáció ellenére is, akkor az asszó nem megítélhető. Ez kerül a jegyzőkönyvbe.

(b) Ha két bíró egyazon ítéletet lát indokoltnak, úgy a szavazattöbbség fennáll, és ez az eredmény kerül kihirdetésre.

(c) Ha két bíró a harmadikkal szemben ugyan nem ugyanazt ítéli, de ugyanazon vívó felé ítél, akkor a kisebb pontértékű vagy horderejű döntés lép életbe. Vagyis ha például az egyik bíró a zöld vívónak egy pontot, a másik a zöld vívónak két pontot ítélne (a harmadik pedig valami teljesen mást), akkor egy pont minimum jár a zöld vívónak. Vagy ha az egyik büntetést lát indokoltnak, a másik leléptetést egyazon vívó vonatkozásában (a harmadik pedig nem ért egyet velük), akkor minimum 1 pontos büntetés jár az adott vívónak.

17.

NEMZETKÖZI TORNÁK FORMANYELVE

Magyar versenyeken, ahol csak magyar indulók vannak, a bírói terminusok is magyarok – **ld. 12. pont ill. V. melléklet**. Nemzetközi tornákon az érhetőség végett a bírói terminusok azonban – legalábbis egyelőre - angolul használandóak.

17.1. A főbb magyar bírói terminusok angol megfelelői¹⁶

„Felkészül!” – „*Get ready!*”

„Össze!” – „*Fight!*”

„Állj!” – „*Stop!*”

„Zöld/Fehér szabálytalan, -1 pont!” – „*One score penalty for (the) Green/White (fencer)!*”

„Sportszerűtlen viselkedésért / szabálytalanságért / reklamációért.” – „*For unsporting behavior / for ruleless (prohibited) action / for excessive complaining.*”

„Zöld/Fehér (vívó) leléptetve!” – „*The Green/White (fencer) is disqualified!*”

„Ismételt szabálytalanságért.” – „*For multiple infringements.*”

„Kiegészítő büntetés.” (**Ad 9.3.1.**) – „*Supplemental penalty.*”

„Konzultáció!” – „*Consultation!*”

„Együttes!” – „*Double!*”

„Után-ütés!” – „*After-blow!*”

„Hosszabbítás!” – „*Extra time!*”

„Szünet, időmérés leállítása!” – „*Break!*” (VB mondhatja TI-nek indokolt esetben.)

„Semmi, 0 pont!” – „*No score!*”

„Zöld/Fehér 1 pont!” – „*One (score) for (the) Green/White (fencer)!*”

„Zöld/Fehér 1 pont, kiszorításért!” – „*One (score) for (the) Green/White (fencer), for push-out!*”

„Vörös zászló fel!” – „*Red flag up!*”

„Vörös zászlót le!” – „*Red flag down!*”

„Vak!” (PB mondhatja.) – „*I'm blind!*”

„Nincs döntés!” (VB mondhatja.) – „*No decision!*”

VB eredményhirdetési példamondat: „Nyert a Fehér vívó, végeredmény: 4:3”. – „*The winner is the White (fencer), the scores are four - three.*”

¹⁶ Jelen pontban a zárójelek potenciális rövidítéseket jelölnek az angol bírói terminusokban.

17.2. Egyéb fontos terminusok

Óvás. – *Remonstratation*.

Videó bíró. – *Video Judge*.

„Hosszabbítás!” – „*Extra time!*”

Hirtelen halál szabálya. – *Rule of „first hit wins”*.

Felsőbb sebzés szabálya. – *Rule of „score for higher hit/blow”*.

A vívóképviselő figyelmeztetése. (Ad 12.15.) – „*The representative of Green/White (fencer) is warned/hinted!*”

A vívóképviselő kiküldése. (Ad 12.15.) – „*The representative of (the) Green/White (fencer) must go out!*”

17.3. Historikus bírói terminusok és formanyelv alkalmazásának opcionális szabálya

Egyelőre csak kisebb hazai, vagy nemzetközi meghívásos versenyeken lehet alkalmazni (OB-n és rangos nemzetközi tornán nem) az alábbi, Fiore dei Liberti¹⁷ kölcsönzött itáliai terminusokat – de csak ha ezt a versenykiírás kifejezetten tartalmazza. E terminusok használata mellett szól historikus mivoltuk¹⁸, s hogy így a sport saját, rangos nemzetközi formanyelvvé válhatna. (Hasonlóképpen, miként pld. az olimpiai vívónemek formanyelve a francia.) Ellene szól azonban e terminusok teljes formanyelvvé való kiegészítésének a terminusok nehezen megtanulhatósága, s hogy ez így vélhetően lassíthatná a sport kezdeti elterjedését. Így a terminusok esetleges szélesebb körű bevezetése és kiegészítése később megvitatandó témája az MHS-nek. Az alábbiakban csak a három fő bírói terminus szerepel. Javasolt, hogy a kisebb hazai versenyeken a VB egyelőre csak ezeket alkalmazhassa (ha erről a versenykiírás kifejezetten rendelkezik) magyar megfelelőik helyett – a többi bírói mondatát változatlanul magyar nyelven fogalmazza meg. Így a közönség és a vívók ugyan továbbra is maradéktalanul követni tudják az asszót, de az alábbi három alapterminus valódi kezdő, kísérletező lépése lehet az új formanyelv bevezetésének, tesztelésének.

„Felkészül!” helyett „*Posta!*”.¹⁹

„Össze!” helyett „*Spada!*”.²⁰

„Állj!” helyett „*Alt!*”.²¹

¹⁷ XIV-XV. századi itáliai vívómester. Harckönyve 4 változatban is az utókorra maradt.

¹⁸ Feltehetően a középkori magyar királyságban is elsősorban az itáliai és német vívócéhek tudása lehetett ismert.

¹⁹ A „Posta/Guarda” szó szerinti jelentése: „alapállás” – ez historikus terminus Fiore-től. Itt használati jelentése kb.: „Felkészül”, alappozíciót felvesz. (Direkte nem a mai modern vívóknál alkalmazott francia „En guard”/„En Garde!” terminus tehát.)

²⁰ A „Spada” szó szerint: „Kard”. Itt használati jelentése kb.: „vív, karddal össze”. Szintén historikus terminus Fiorétól. Direkte nem „Scherma”, és nem „En Garde! êtes-vous prêt? Allez!” (mint a modern vívásban).

18. OPCIONÁLIS SZABÁLYOK A SELEJTEZŐKÖN ÉS BAJNOKSÁGOKON KÍVÜLI VERSENYEK SZÍNESEBBÉ TÉTELEHEZ

Ezen opcionális szabályok nem képezik az MHS sport versenyszabályzatának állandó részét. Nagy versenyeken (OB, selejtezők) egyáltalán nem alkalmazhatóak, legfeljebb kisebb kupákon, házi versenyeken – de csak ha erről az adott versenykiírás kifejezetten rendelkezik, hivatkozva jelen nyilvános szabályzat alábbi pontjait. Ezen kupák, kis versenyek egyben a folyamatos újítás, kísérletezés terepeinek is tekinthetők az MHS-en belül. Az alábbiakban az opcionális szabályokat az általános alkalmazásukkal szembeni érvekkel együtt szerepeltetjük. Ismertetve ugyanakkor a mellettük szóló érveket is.

18.1. A lovagias ítélet lehetősége: E szerint a VB-nak van egyedül joga arra - de csak ha ezt az adott versenykiírás deklarálta megengedi -, hogy kisebb versenyeken (országos bajnokságon vagy egyéb nagyobb versenyen tehát ez nem megengedhető!) – hogy ha ő maga a PB-k ítélete mellett is döntésképtelen, tehát kivételes esetekben – a régi lovagi mentalitás szellemében a vívók becsületére alapozva megkérje a vívókat, hogy röviden foglaljanak állást az adott asszó találata ügyében. (Kézzel jelezve, szerintük ki talált előbb s hol, vagy együttes volt-e, stb.) Ekkor a vívóknak max. 5-5 mp áll rendelkezésükre jelezni kézjelekkel és szóban, szerintük milyen találat esett, s ha indokolt, mely testrészen. Ezután a PB-k újra pontoznak, és a VB is ítéletet hirdet. (Akár fenntarthatja azt is, hogy „nincs ítélet, nem eldönthető”). Megjegyzendő, hogy a bírót semmilyen módon nem köti a vívók esetleges véleménye és jelzései, s végítéletet így is mindig a VB hirdet.

Általános használata ellen szól a modern sport követelményeinek egyértelmű előtérbe helyezése, és hogy alkalmazása eleve tisztességes vívókat feltételez. Mellette szólhat azonban a vívók erkölcsi nevelése, és a pontosabb, körültekintőbb ítélethozatal lehetősége.

18.2. A realitás-elv alkalmazása (ad 14.2.): Ezen opció alkalmazásakor – ha ez a versenykiírásban egyértelműen szerepel - a bírók által után-ütésnél figyelembe veendő, hogy egy utólagos, kétségbeesett és egyértelműen gyenge belharcos kard-rányomás

²¹ Az „Alt(o)!” ,vagy alternatívája, a „Basta” ugyan nem Fiore terminusok, de a középkori Itáliában már használták. Szó szerinti jelentései: „Elég! Állj!”. Itt jelentése hasonló. Alternatívája még: „Fermi!”.

(összefüggésben a **18.3. pontban** ismertetett megfelelő erő elvével), vagy egy elszenvedett erőteljes találat utáni irreális ellenütés-indítás nem megadandó - az előbbi értelmetlensége-, az utóbbi a modellált historikus harcban fellépő sérülés utáni kivitelezhetetlensége okán. Épp ezért ezen esetekben a bírók az első támadó szándékú (és találó) részére ítélnék tiszta találatot. Az utóbbi esetben a realitás elv értelme tehát, hogy a bírók magukra vállalhatják annak megítélését és mérlegelését minden egyes ítélethozatalban (után-ütési akciónál), hogy az első valós találat egy valódi, páncél nélküli harcban olyan sebesülést okozott-e volna, mely jó eséllyel lehetetlenné tenné az után-ütő - jelen sport védőfelszerelése és fegyver-szimulátorai mellett azonban mégiscsak kivitelezett – viszonttámadását. Ha szerintük ez az eset áll fenn, akkor a bíróknak jogukban áll ezt az után-ütést nem figyelembe venni és nem pontot adni rá (csak az elsőnek találó számára) – de csak ha ezen opcionális szabály alkalmazását a versenykiírás tartalmazza.²²

A szabály általános alkalmazása ellen szól, hogy az ilyen jellegű bírói mérlegelési jogkör sok résztvevőben jogos ellenérzést szülhet (bizonytalansági faktor, mely a modern sportelvárásokkal nehezen összeegyeztethető), ráadásul egyes historikus harci leírások elemzése arra int, hogy sok esetben halálosan sérültek is képesek voltak a harctéren ellenfeleiket magukkal vinni a sírba, s a bírók orvosilag nem kompetensek sebesülések – különösen virtuális sebesülések - súlyosságának megítélésére. Alkalmazása mellett szólhat, hogy realisabb vívásra kényszeríti a küzdő feleket, sok művi akciót kiszűrve. Megjegyzendő, hogy a realitás-elv alkalmazását épp ezért javasolt a megfelelő erő elvének alkalmazásával kombinálni.

18.3. A megfelelő erő elvének alkalmazása (ad 14.2.): Ha jelen elv alkalmazásra kerül a bíraskodásban - vagyis ezt a versenykiírás külön tartalmazza kisebb versenyek esetén - , úgy csak akkor lesz érvényes egy találat, ha az a bírók megítélése szerint megfelelő erejű lehetne valódi sérülés okozásához karddal. Ez a szabály lényegében a **védőfelszerelés nullázásának elvét** (ad. 6.2.2., ill. 14.1.) viszi tovább. Elvi kiindulópontja pedig a realitás elvével (ad 18.2.) azonos. Azonban ez minden akció és találat esetén alkalmazható, nem csak után-ütések esetén.

A realitás elv ilyen irányú kiterjesztésével elvben elősegíthető volna, hogy a vívósport a valós harci szituációkat magasabb szinten szimulálja, s így a vívó harckészséget magasabb

²² Vagyis ezen opcionális szabály alkalmazásakor összegezve nem ítéltetik meg után-ütés sem akkor, ha az „Állj!” után született, sem akkor, ha az a bírói mérlegelésre bízott realitás elvet sértené.

szinten fejlessze. Hiszen jelen opcionális szabály alkalmazása indokolatlanná teszi és nem jutalmazza a továbbiakban ponttal az olyan, elenyészően kis erejű találatokat, melyek egy valós párbajban nem befolyásolnák a párbaj kimenetelét. Ily módon a valóban kis „pöckölések” és hasonlóak eredeti harci szerepüknek megfelelően taktikai, és nem perdöntő (azaz pontértékű) érvénnyel bírnának. Általános alkalmazása ellen szó azonban, hogy egy modern sport igényeivel nehezen összeegyeztethető módon, túlzottan tág, szubjektív mérlegelési jogkört ruház a bírókra. Hiszen a találatok valódi eredményességét kell ekkor megítélniük, lényegében a valóságban meg nem esett sebek súlyosságának elbírálására vállalkozva. Ez ráadásul sok – adott esetben jogos - reklamációt is eredményezhet, s kiszámíthatatlanabbá teszi a bíraskodást a vívók szempontjából. De általános alkalmazása ellene szól az is, hogy veszélyesebbé is válhatnak az asszók, több sérülés születhetne; hiszen ez az elv könnyen indokolatlanul fajsúlyos találatok bevitelére ösztönözheti a vívókat, s adott esetben az elv félreértése okán a klubfelkészítés is ennek megfelelően folynak.

18.4. A felsőbb sebzés általános kiterjesztésének opcionális szabálya: Szintén csak kisebb versenyeken alkalmazható – amennyiben erről a versenykiírás egyértelműen rendelkezik – az a szabályopció, hogy a bírók minden együttes találat (és akár után-ütés – de ez nem szükségszerű) esetén alkalmazzák a felsőbb sebzés szabályát (**ad 10-11. pont.**) – melynek következtében a piros zászló használata irrelevánssá válik. Ergo ha úgy születik együttes találat, hogy az egyik vívó fejet talál, miközben a másik vívó testet, akkor a fejet találóé az 1 pont. (Bírói jelzését ld. **11.3., 12,7, ill. V. melléklet.**)

A szabály alkalmazásával elkerülhető a nézők által nehezen követhető piros zászlójelzés használata. Általános alkalmazása ellen szól azonban, hogy egyértelműen gondtalan, irreális vívásra, és olyan együttes találatokra ösztönözheti a vívókat, melyek egy valós vívósituációban a legsúlyosabb hibáknak számítanak (ti. a támadó és belehal az akcióba). Továbbá a technikai képzés ellenében is hathat, ész nélküli előremenetelt („bár eltalálhatnak, de úgyis találok minimum én is jó eséllyel, s a védőfelszerelés miatt úgysem sérülök” jogos gondolata), és túlzottan egysíkú, fejeorientált vívást eredményezve.

18.5. Historikus bírói terminusok és formanyelv alkalmazásának opcionális szabálya (ad 17.3.): Ezen opciót indoklással együtt ld. a **17.3. pontban** részletezve.

18.6. Az együttes találatok súlyosabb büntetése végett a műkardos fegyvernem együttes találatra vonatkozó szabályainak használata

Kisebb versenyeken lehetőség van a műkardos fegyvernem együttesekre vonatkozó szabályainak alkalmazására federes harcnál is. Ennek részleteit ld. a jelen szabályzattal párhuzamosan közzétett **műkardos szabályzat (v1.0) 11. pontjában**, mely letölthető a <http://hosszukardvivas.atw.hu/> oldalról. Ezen szabályok használatának előnye, hogy komolyan bünteti az együttes találatokat, kiküszöböli a TIJ extra jelzéseit (melyet a nem hozzáértő közönség esetleg nehezen tud követni), és elébe megy annak a lehetőségnek, hogy egy asszóban az együttes találatok túlzottan elharapózzanak. Hátránya, hogy csökkenti a két fegyvernem közötti markáns különbségeket, s a versenyt lebonyolítóktól mindkét szabály beható ismeretét megköveteli (a kompatibilitási gondokat megelőzendő, kiküszöbölendő).

18.7. A műkardos fegyvernem szabályainak teljes átemelése

Kisebb jelentőségű (elsősorban házi, ill. meghívásos)-, kint (füvön) rendezett, vagy saját padlóborításos (nem ideértve a betonpadlót) versenyeken lehetőség van a műkardos fegyvernem összes szabályainak alkalmazására federes harcnál is. Ennek részleteit ld. a jelen szabályzattal párhuzamosan közzétett **műkardos szabályzatban (v1.0)**, mely letölthető a <http://hosszukardvivas.atw.hu/> oldalról. Ezen szabályok használatának előnye, hogy közelíti egymáshoz a két fegyvernem vívóit (szabálytanulás), átjárást biztosítva a fegyvernemek között. Nagyobb teret enged a test-test elleni küzdelemnek. Komolyan bünteti az együttes találatokat, kiküszöböli a TIJ extra jelzéseit (melyet a nem hozzáértő közönség esetleg nehezen tud követni), és elébe megy annak a lehetőségnek, hogy egy asszóban az együttes találatok túlzottan elharapózzanak. Hátránya, hogy benti versenyeken, amíg saját padozat nem megoldott, ezen szabályok veszélyeztethetik a tornaterem padlóját. A kardra ráesés esetei megszorodhatnak. Továbbá, hogy a versenyt lebonyolítóktól megköveteli ezen szabályzat beható ismeretét.

18.8. Kevert fegyvernemek alkalmazása

Az átmeneti időszakban lehetőség van arra, hogy egy adott versenykiírás ne két külön fegyvernemben hirdessen versenyt, hanem a selejtezők és a helyosztók külön fegyvernemben kerüljenek megrendezésre. Ennek oka, hogy a vívók kezdetben várható felszerelésbeli hiányosságai így részben csökkenthetőek (pld. műkardos selejtezőn kisebb és olcsóbb a felszerelésigény), másrészt, hogy így a vívók mindkét fegyvernemet kipróbálhatják, megismerhetik anélkül, hogy több naposra kellene szervezni egy versenyt. Hátránya azonban, hogy ilyen megmérettetéseken a vívók, a bírók és az asszisztencia is mindkét fegyvernem szabályaiban otthonosan kell mozogjon.

I. MELLÉKLET

- Jegyzőkönyv-minta –

Közzétett verziószám: v 1.0 (2013.04.18.)

Frissített verziók az MHS weboldaláról letölthetők.

A weboldal jelenlegi címe: <http://hosszukardvivas.atw.hu/>

Magyar Hosszúkardvívó Sportszövetség						
Versenyjegyzőkönyv						
Verseny neve:			Helyszín (cím):			
Fegyvernem:			Dátum:			
Verseny főszervező:			Egyéb:			
Aszisztencia			Versenyzők adatai			
	Név	Egyesület		Név	Egyesület	Csapatnév / egyéni induló
Vezetőbíró:			Első (fehér) vívó:			
Első potozóbíró:			Vívóképviselője:			
Második pontozóbíró:			Második (zöld) vívó:			
Időmérő:			Vívóképviselője:			
Találatszámoló:			Asszó adatai			
Jegyzőkönyvvezető:			Kezdet:	Vége:		
Jegyzőkönyvwhitelesítő:			Végeredmény és megjegyzések, feljegyzendő események (pld. óvás és eredménye):			
Jegyzőkönyvvezető aláírása:			Jegyzőkönyvwhitelesítő aláírása:			
Copyright © Dr. Páway Tibor, 2013. Jelen dokumentum a készítő, Dr. Páway Tibor szellemi tulajdona. A Magyar Hosszúkardvívó Sportszövetség charta-szervezetei és tagszervezetei sportversenyeiken szabadon használhatják. Ezen kívül azonban egészének vagy részeinek engedély nélküli reprodukálását, felhasználását a törvény bünteti! © All rights reserved!						

57

II. MELLÉKLET

- Védőfelszerelés követelmény federvíváshoz az átmeneti időszakra –

Közzétett verziószám: v 1.0 (2013.04.18.)

Frissített verziók az MHS weboldaláról letölthetők.

A weboldal jelenlegi címe: <http://hosszukardvivas.atw.hu/>

Védőfelszerelés követelmény federes hosszúkardvíváshoz, a Magyar Hosszúkardvívó Sportszövetség sporteseményein, 2013-ban

Kiemelendő, hogy az alábbi standardban szereplő védőfelszerelések elsősorban a maradandó sérülések elkerülését hivatottak biztosítani!

Használatuk mellett is szükséges vívógyakorlások során sportoktatók és sportedzők szakmai felügyelete, ill. a megfelelő egészségügyi állapot megléte (lehetőleg sportorvos által is ellenőrizve, igazolva). Sportversenyeken való induláshoz ezen túl elengedhetetlen a megfelelő vívói felkészültség, tapasztalat megléte; verseny előtt a felelősségvállaló nyilatkozatban foglaltak gondos megfontolása, mérlegelése, elfogadása.

Jelen dokumentumban foglaltak célja az MHS charta-szervezetei, ill. (az MHS jogi bejegyzését követően) tagszervezetei részére a sportesemények, versenyek szervezési feladatainak megkönnyítése. Az egységes, standardizált felszerelés előírások összegzése, biztosítása. Ennek megfelelően jelen dokumentum, ill. frissített verzió a mindenkor érvényes MHS versenyszabályok szerves, kötelező mellékletét képezi. A benne foglaltak betartása nélkül MHS verseny nem szervezhető. **Az aktuális verziószám mindig ellenőrzendő a fejlécben!**

Copyright © Dr. Pávay Tibor, 2013.

Copyright © Magyar Hosszúkardvívó Sportszövetség (charta-szervezetek), 2013.

© All rights reserved!

Jelen dokumentum a készítő, Dr. Pávay Tibor szellemi tulajdona. Folyamatos frissítéséhez azonban a mindenkori MHS tagok nagyban hozzájárulnak. A **Magyar Hosszúkardvívó Sportszövetség** charta-szervezetei és tagszervezetei ennek megfelelően sportversenyeiken szabadon használhatják. Az internetről verseny-felkészülési céllal bárki által szabadon letölthető, de nem terjeszthető. Egészének vagy részeinek engedély nélküli reprodukálását, felhasználását a törvény bünteti!

A fedlapon szereplő kép forrása: *Paulus Hector Mair, De Arte Athletica, 1542.*

Az **MHS logo** a chartát alapító szervezetek közös szellemi tulajdona. Konkrét megformálása Waldmann Szabolcs szellemi terméke. A logo kizárólag az MHS hivatalos dokumentumain, elektronikus és nyomtatott kiadványain, termékein alkalmazható! Minden más felhasználás jogi lépést von maga után! **© All rights reserved!**

Jelen dokumentum összeállításakor az átmeneti időszak előírásai érvényesek, új sportról (hosszúkardvívás) lévén szó. A végleges standard előírásai a tervek szerint akkor lépnek életbe, mikor az MHS tagszervezetei, az MHS bírósági bejegyeztetése után úgy ítélik meg, hogy a sport elterjedtsége és a megfelelő vívószám ehhez adott. Ennek várható ideje 2014 vége-2015 eleje.

A végleges standard – mely egyenlőre iránystandard - összeállításának célja, hogy elősegítse a sportolók tudatos felszerelés-vásárlását, felkészülését. Megóvja őket nem megfelelő eszközök felesleges megvásárlásától. Épp ezért a bizonytalan elemeket ezen standardban külön színnel (kékkel) jelöltük. Hasonlóképpen az átmeneti standardban is külön színnel (pirossal) jeleztük, melyek azok az elemek, melyek biztosan nem felelnek majd meg 1-1,5 év múlva a végleges standard előírásainak, kívánalmainak.

A végleges felszerelés standard célja, hogy egységes megjelenést, biztonságos sportküzdelmet, és egyenlő nyerési-versenyzési esélyeket biztosítson a sportolók számára. Összeállításakor, közzétételekor ezért kerültek hivatkozásra az alapvető biztonság mellett a sportszerűség, a fair play, és az ekvivalencia egymással összefüggő elvei. Ez utóbbi azt jelenti, hogy csak olyan, egymástól valamilyen szinten elérő felszerelések lehetnek engedélyezettek egy sportversenyen, melyek használati értéke egymással közel egyenértékű; s így konkrét vívói alkalmazásuk az esélyegyenlőség sérülése nélkül elvben felcserélhető lenne.

1. Védőfelszerelés követelmény federvíváshoz az átmeneti időszakra

**A végleges standardba (irányelveit ld. 2. pont) már biztosan nem megfelelő megoldások, modellek pirossal
kiemelve!**

Az itt javasoltak szigorúan csak az átmeneti időszakra vonatkoznak. A szükséges minimumot igyekeznek behatárolni, sok kompromisszummal. Az összeállításánál kiemelten fontos volt az ártényező és a könnyű beszerezhetőség. A federes víváshoz szükséges minimum felszerelések és azok ára tehát:

I. Fejvédelem

Minimum **350N-os átszakadás elleni védelemmel ellátott vívómaszk**. A fej védelme elengedhetetlen. Ennek az ára max. 10.000 Ft, ha használtan veszi az ember. Használtan középára: **6.000 Ft**. Újonnan a PBT-nél 25.500 Ft-ért vásárolható meg. 1600N-os FIE vívómaszk lesz előírt a végleges standardban.

II. Fejtájék kiegészítő védelme

II.a. Torokvédelem: Mellre is lenyúló, s így a kulcsontot is védő nyakvédő (hokis nyakvédő, vagy a PBT ill. az Allstar HEMA specifikus nyakvédői, esetleg escrima nyakvédő) használata kötelező. A hokis nyakvédő pld. újonnan is kihozható max. **6000 Ft**-ból. A torok védelme kiemelt fontosságú, mert bár a vívómaszk részben védi ezt a területet, egy maszk alá becsúszó kardszúrás a védtelen gégén halálos sérülést is okozhat.

II.b. Tarkóvédelem: Sisakra húzható fekete bőr tarkóvédő – Allstar, PBT és Absolute Force is gyártja. De házi készítésű bélelt változat is elfogadott az átmeneti időszakban. (Természetesen opcionálisan kiegészíthető alávett gambeson-sapkával vagy akár 3D-s vékonyított rugby-s sapkával is.) Hivatalos gyártótól ára **kb. 15.000 Ft**. (Házilag olcsóbban elkészíthető.)

III. Testvédelem

Az alábbiakban több átmeneti opció kerül felsorolásra. A D-E-F-G pontba tartozó felszerelések mindenképp egyénileg megvizsgálandóak elfogadás előtt az adott verseny bírói testülete által.

Végleges standardba biztosan nem fognak bekerülni.

A. PBT HEMA kabát: 42.000 HUF.

B. Allstar mestervívó kabát: 65.000 Ft.

C. SPES HFG vívókabátok: 50-80.000 Ft.

(Ez utóbbi vizsgálat alatt áll, hogy a végleges standardba jó lesz-e.)

D. Mestervívókabátok (PBT, stb.) szabályos (nemnek megfelelő), kizárólag vívó mellvédővel együtt. Ezek a kabátok többnyire megfelelőek az átmeneti időszakra, ha a teljes testet védik, s nem csak mellények.

F. Egyéb, teljes-, sportos kinézetű-, fekete testvédelem – pld. hokis mellvédő kombinálása deréknál bélelt fekete felsőkabáttal. Vagy RIOT felszerelések. Ezek a mellét is védik.

G. Gambeson használata nem javasolt, de elterjedtségére tekintettel egyelőre elfogadott. A minimum elvárás a gambesonokkal szemben hogy legalább 4 rétegből álljanak, jól tömöttek legyenek, legalább csípőig leérjenek. Vívó mellvédő használata a gambeson alatt vagy felett így is kötelező! Minden egyes gambeson versenyeken egyénileg kerül ellenőrzésre versenyalkalmasság szempontjából a bírói testület által.

Motoros protektor nem elfogadott federvívás esetén!

IV. Extra felszerelés

A kezdetekben a vívónadrág és a vívózokni felesleges extra: **0 Ft**

V. Kar és lábvédelem

V.1. Merev könyökvédelem (alkar átmenetiben még nem előírás, de a véglegesben az lesz!) – kb. **2.000 Ft²³**

²³ Pld.:

http://www.sportszert.hu/detail/Korcsolya/Gorkorcsolya_kiegeszitok/Gorkorcsolya_vedofelszerelés/Yashima_Profi_ve_doszett

V.2. Merev térd-és sípcsontvédelem: Bármely sportban alkalmazott eszköz megfelelő. Hokis használata (alá van béléelve) javasolt, de pld. motoros és RIOT-megoldások is elfogadottak. Ára kb. **10-12.000 Ft** (ha nem akciósan veszi az ember.)

V.3. Combvédelem: Átmeneti időszakban használata egyenlőre nem előírás, csak javasolt - de ez még módosulhat. Végleges standardban (ld. ott) ugyanakkor szinte biztosan benne lesz. Mindezzel együtt erősen javasolt megfelelő, vagy legalább részleges combvédelem kialakítása. Jelenleg tehát 0 Ft.

VI. Vállvédelem, kulccsont védelme

Plusz váll és kulccsont-védelem: **0 Ft**. Nincs előírva, de csak mert a testvédelem többnyire eleve tartalmazza. Amely testvédelemre ez nem igaz, ott plusz házi váll és kulccsontvédelemről kell gondoskodni (Ezt egy **motoros vállprotektorral**²⁴ meg lehet oldani házi barkács módon, a vívókabáttra vagy alá rögzítéssel-felvétellel. Ez max. **3.000 Ft** - de pld. a PBT HEMA kabátjában és az Allstar kabátban ez a rész eleve megoldott, és nem jár plusz költséggel!)

VII. Lágyrészek, ágyék védelme

Elég a boksza is alkalmas szuszpenzor, így ára **2.500 Ft**²⁵

De javasolt hokis játékos szuszpenzor beszerzése, mert jobban véd (környező részeket is). A lágyrészek védelme igen fontos, mert erre nem lehet edzeni – ha odaütnek, az bizony fáj és súlyos sérülést okozhat.

VIII. Kézfej védelme

²⁴

Pld.:

http://www.imet.hu/index.php?content=termek&content2=termek_listaz&szint1=++++++PROTEKTOROK&szint2=V%C3%A1llprotektor)

²⁵ http://shop.builder.hu/csoport_list.htm?id=619

Az elvárás a:

- **(a) lacrosse** (konkrét típusok felsorolva; kiegészítő bőr vagy műanyag rátét javasolt)
- **(b) vagy jégkorong-játékosos** (konkrét típusok felsorolása helyett – mivel a végleges standardban várhatóan úgysem lesznek elfogadottak – a kesztyűk elbírálása a mindenkori bírói testületre hárul; kiegészítő bőr vagy műanyag rátét javasolt.)
- **(c) vagy Ensifer (3 vagy 2 ujjas – kiegészítést nem igényel, de mozgást korlátozó)**
- **(d) vagy Absolute Force HEMA (3 ujjas – kiegészítést nem igényel, de mozgást korlátozó)**
- **(e) vagy egyéb HEMA specifikus kesztyű beszerzése – jelenleg csak a Jeremiah-féle tartozik ide, de később további modellek felsorolása is lehetséges**

Escrima kesztyű federnél már nem elfogadott.

A lacrosse kesztyűt is javasolt eleve kiegészítő védelemmel ellátni. Plusz bőr és műanyag rátét megengedett (sőt javasolt), de fém rátét használata tiltott! Fontos kiemelni, hogy már az átmeneti időszakban sem elfogadott az összes lacrosse, jégkorongos és egyéb (nem AF, nem Ensifer) Hema-specifikus, kisebb manufaktúrákban készülő kesztyűmodell. Jelen standard updatelt verzió (verziószámot mindig ld. a fejlécben a frissítés dátumával együtt!) mindig egy folyamatosan bővülő listát tartalmaznak majd, hogy mely modellek elfogadottak. A jövőben a javasolt kiegészítő védelmek részletesebb leírása is várható. Emellett egy negatív lista is összeállításra és folyamatos frissítésre kerül majd a tapasztalatok alapján – ezek önmagukban, kiegészítés nélkül biztosan nem lesznek elfogadottak versenyeken. Természetesen elképzelhető azonban, hogy egy gyengébb modell házi updatelés után megfelelővé válik küzdelemre (legalábbis az átmeneti időszakban).

A kesztyűket a versenyeken a bírói testület mindig előzetesen megvizsgálja, alkalmasak-e a küzdelemre. Ha új típus tűnik fel, s a bírói testület azt az adott versenyen alkalmasnak ítéli, akkor az MHS automatikusan megvizsgálja, beemelhető-e a (végleges, vagy átmeneti) standardba az adott modell, ill. újszerű kiegészítő megoldás.

Javasolt lacrosse kesztyű-típusok gyártók szerint:

- Brine: Supercosse (megszűnt); Messiah; King IV
- Gait: vizsgálat alatt
- Harrow: vizsgálat alatt
- Maverick: Rome
- Reebok: 10K
- STX: K18 II
- Warrior: Brass Monkey (megszűnt); Mac Daddy 3; Mac Daddy 4; Regulator

Nem javasolt típusok (gyártók szerint):

- Brine: VIP; Uprising; Pulse
- Gait: Gunnar;
- Harrow: vizsgálat alatt
- Maverick: vizsgálat alatt
- Reebok: 3K
- STX: Stinger
- Warrior: Tempo Elite; Adrenaline X1

Az új **Absolute Force-os HEMA kesztyű** és a vele kompatibilis két vagy háromujjas **Ensifer kesztyűk**²⁶ vizsgálat alatt vannak. Ezek védelmi értéke megfelelő, egymással ekvivalensek. Azonban vélhető ekvivalenciahiány áll fenn a lacrosse kesztyűvel, így nem is védelmi értékük (mert az akár még meg is haladja egy átlag lacrosse kesztyűét), de mozgékonyságának hiánya miatt nem megítélhető, hogy a végleges standardban támogatottak lesznek-e. Ez még nem eldöntött kérdés.

Összesen kb.: 90.000 Ft.

Megjegyzés: Közösen használt felszerelések használatával több ember tovább tudja csökkenteni az árat.

²⁶ Ld. http://www.afinternationalsporting.com/product_info.php/products_id/169/cPath/8

Ill.: <http://www.sparringglove.com/offer.php>

III. MELLÉKLET

- Előzetes irányelvek a végleges MHS feder standardhoz –

Közzétett verziószám: v 1.0 (2013.04.18.)

Frissített verziók az MHS weboldaláról letölthetők.

A weboldal jelenlegi címe: <http://hosszukardvivas.atw.hu/>

2. Előzetes irányelvek a végleges MHS feder standardhoz

A még nem tisztázott részek kékkel kiemelve.

Minden esetben sérülés-mentes felszerelés az elvárás!

I. Fejvédelem

1600N-os szakállú FIE minősítéssel bíró kardvívómaszk – PBT is gyártja. De bármely vívószer-gyártótól elérhető.²⁷

II. Fejtájék kiegészítő védelme

II.a. Torokvédelem: fekete jégkorongos játékos, vagy speciális Allstar vagy PBT vívó nyakvédő.²⁸

II.b. Tarkóvédelem²⁹: Sisakra húzható fekete bőr tarkóvédő – Allstar, PBT és Absolute Force is gyártja. (Természetesen opcionálisan kiegészíthető alávett gambeson-sapkával vagy rugby-s sapkával.)

²⁷ Újjonnan kb. 30.000 Ft.

²⁸ Újjonnan kb. 6.000 Ft.

²⁹ Újjonnan kb. 15.000 Ft.

III. Testvédelem

III.1. Kabát: Allstar speciálisan bélelt, polifón merevítésű mestervívókabát fekete bőr borítással. Vagy speciális PBT HEMA-kabát – ezek egymással ekvivalensek. Vagyis mindkettő használata megengedhető lehet a sportszerűség elvének sérülése nélkül az MHS-ben, feder vívóversenyeken.³⁰ További modellek standardba emelése is elképzelhető a jövőben. (SPEC által gyártott vívókabátok vizsgálat alatt.)

III.2.: Vívó mellvédő: Minden minősített vívószer-gyártó kínálatában elérhető nemnek megfelelő modell. A fenti kabátokat olyan méretben kell venni, hogy ez beférjen alá! (7-10.000 Ft közötti az ára.) [Elképzeltető és tervezett, hogy később az alhas lágyrészeinek védelmére a vívókabátokba illeszthető hasonló extra védelem kialakítása lesz indokolt.](#)

IV. Extra felszerelés

IV.a. Vívóznokni: PBT és más vívócég is gyártja.³¹

IV.b. Vívónadrág: fekete, kantáros, 350N-os vívónadrág – PBT gyártja hagyományőrző víváshoz (mindenfélre alább felsorolt lábvédelem fixen ráerősíthető egyéni igény szerint, a kantár véd az elmozdulástól.)³²

³⁰ Újjonnan kb. 42.000 Ft, ill. 65.000 Ft.

³¹ Újjonnan 2.000 Ft.

³² Újjonnan kb. 15.000 Ft. (Külön női/férfi modell.)

V. Láb-és karvédelem

V.1. Alkar és könyökvédelem: Nem történt még meg a végleges felszerelés kiválasztása. A cél mindenestre olyan védelem, mely mindkét területet lefedi, biztonsággal óvja, ugyanakkor a mozgást kevésbé gátolja, és fekete színű. Az egyik javasolt megoldás a SPES HFG által gyártott (Spes Historical Fencing Gear) egybeépített alkar és könyökvédelem (*forearm and elbow protector*).³³ Teszteken eddig megfelelően teljesített.

De nem kizárt, hogy idővel konkrét sportokhoz rendelt gyártók és típusfelsorolások születnek majd a további elfogadott megoldásokról.

V.2. Merev térd-és sípcsontvédelem: Mindenképpen egybeépített (térdet és sípcsontot-lábszárat is védő), fekete, sportos kialakítású, merev védelmet biztosító. Várhatóan nem lesz konkrét előírás, több sportból is (elsősorban jégkorong³⁴, a többi kiválasztás alatt) adaptálható lesz a kínálat. Egyenlőre nem eldöntött, hogy egyszínű feketére le kell-e majd fűjni a mintás kialakításúakat.

V.3. Combvédelem: Egybekombinált fekete, taktikai (RIOT) comb-derék-farkcsont védő (súlya alig párszáz gramm, de merev védelmet biztosít), vagy fekete hokis girdle – ezek a védőfelszerelések egymással ekvivalensek³⁵; utóbbit minden hokifelszerelés-gyártó árulja. Az előbbiből az egyenlőre biztosan elfogadott modell: **KMNW Thigh and Groin Protector**.³⁶ Mindkettő használata megengedhető lehet a sportszerűség elvének sérülése nélkül az MHS-ben. Mindkettő minősége és utánrendelhetősége is garantált.

³³ <http://histfenc.com/productcart/forearm-and-elbow-protector> Ára 47 euro.

³⁴ A jégkorongos plusz párnázattal is bír.

³⁵ Áruk

³⁶ http://www.kmnw.co.uk/store/index.php?main_page=product_info&cPath=14&products_id=101&zenid=c0873e9a169

Várhatóan bekerül a standardba, de ez még vizsgálat alatt áll. Ha előírás lesz, akkor ez a két megoldás lesz várhatóan preferált:

VI. Váll és kulcsontvédelem

Irreleváns lesz a III. pontba eleve beépített protektorok miatt.

VII. Lágyrészek védelme

Herevédő – több sportból is elérhető, mind elfogadott lesz (sportok pontos felsorolása később várható). Hokis játékos herevédő használata javallt.³⁷

VIII. Kézfej védelme

Nem eldöntött kérdés. De várható, hogy lacrosse kesztyű lesz az előírás, valamilyen egységesített (vagy több, de meghatározott számú, pontosan kidolgozott opcióból választható) kiegészítéssel. Várható, hogy évente bővül majd az elfogadott kesztyű-modellek listája, amíg stabil után-gyártót nem talál az MHS.

³⁷ Újjonnan kb. 3-5.000 Ft.

A lacrosse kesztyűt is javasolt eleve kiegészítő védelemmel ellátni. Plusz bőr és műanyag rátét megengedett (sőt javasolt), de fém rátét használata tiltott! Fontos kiemelni, hogy nem lesz elfogadott az összes lacrosse kesztyűmodell. Jelen standard updatelt verzió (verziószámot mindig ld. a fejlécben a frissítés dátumával együtt!) mindig egy folyamatosan bővülő listát tartalmaznak majd, hogy mely modellek elfogadottak. A jövőben a javasolt kiegészítő védelmek részletesebb leírása is várható. Emellett egy negatív lista is összeállításra és folyamatos frissítésre kerül majd a tapasztalatok alapján – ezek önmagukban, kiegészítés nélkül biztosan nem lesznek elfogadottak versenyeken. Természetesen elképzelhető azonban, hogy egy gyengébb modell házi updatelés után megfelelővé válik küzdelemre (legalábbis az átmeneti időszakban).

A kesztyűket a versenyeken a bírói testület mindig előzetesen megvizsgálja, alkalmasak-e a küzdelemre. Ha új típus tűnik fel, s a bírói testület azt az adott versenyen alkalmasnak ítéli, akkor az MHS automatikusan megvizsgálja, beemelhető-e a (végleges, vagy átmeneti) standardba az adott modell, ill. újszerű kiegészítő megoldás.

Javasolt lacrosse kesztyű-típusok gyártók szerint:

- Brine: Supercosse (megszűnt); Messiah; King IV
- Gait: vizsgálat alatt
- Harrow: vizsgálat alatt
- Maverick: Rome
- Reebok: 10K
- STX: K18 II
- Warrior: Brass Monkey (megszűnt); Mac Daddy 3; Mac Daddy 4; Regulator

Nem javasolt típusok (gyártók szerint):

- Brine: VIP; Uprising; Pulse
- Gait: Gunnar;
- Harrow: vizsgálat alatt
- Maverick: vizsgálat alatt

- Reebok: 3K
- STX: Stinger
- Warrior: Tempo Elite; Adrenaline X1

Az új **Absolute Force-os HEMA kesztyű** és a vele kompatibilis két vagy háromujjas **Ensifer kesztyűk**³⁸ vizsgálat alatt vannak. Ezek védelmi értéke megfelelő, egymással ekvivalensek. Azonban vélhető ekvivalenciahiány áll fenn a lacrosse kesztyűvel, így nem is védelmi értékük (mert az akár még meg is haladja egy átlag lacrosse kesztyűét), de mozgékonyságának hiánya miatt nem megítélhető, hogy a végleges standardban támogatottak lesznek-e. Ez tehát még nem eldöntött kérdés.

IX. Tetszőleges, tiszta talpú sportcipő. (Utcai cipő nem megfelelő.)

³⁸ Ld. http://www.afinternationalsporting.com/product_info.php/products_id/169/cPath/8

Ill.: <http://www.sparringlove.com/offer.php>

IV. MELLÉKLET

- Fegyver követelmény (feder)-

Közzétett verziószám: v 1.0 (2013.04.18.)

Frissített verziók az MHS weboldaláról letölthetők.

A weboldal jelenlegi címe: <http://hosszukardvivas.atw.hu/>

3. Fegyver követelmény (feder)

Még egyeztetés alatt van – ezért van kékkel írva!

3.1. Az átmeneti időszakra tervezett tűrések és kialakítások:

- Gyűrűs és nem gyűrűs kialakítás is elfogadott. (A keresztvason lehet kézvédő gyűrű, mérete egyenlőre nem meghatározott.)
- Visszahajtott hegy kötelező.
- A feder semelyik része nem lehet éles vagy hegyes, kézzel érintve nem okozhat sérülést.
- Pengehossz: 97-103 cm;
- Markolathossz: 28-34cm;
- Keresztvas hossza: 24-30cm
- Súly: 1350g-1650g
- Súlypont a keresztvastól: 6-12cm

3.2.: A végleges időszakra tervezett tűrések és kialakítás (várhatóan konkrét, ellenőrzött feder-készítők is megnevezésre kerülnek majd!):

- Ekkor már csak gyűrűs feder lesz elfogadott. (A maximális mérete a pengétől 5cm széles, és a legnagyobb hosszúsága 12cm. Formája csak ovális lehet.)
- Visszahajtott hegy kötelező. A felülete a hegytől 5mm-re legalább 80mm²
- A feder semelyik része nem lehet éles vagy hegyes, kézzel érintve nem okozhat sérülést.
- Pengehossz: 100cm +-5mm
- Markolathossz: 32cm +-3mm
- Keresztvas-hossz: 28cm +-3mm
- Teljes hossz: max. 133cm
- Súly: 1450-1550g (várhatóan 100, vagy 150 g-os tűréshatár lesz majd)
- Súlypont a keresztvastól 7cm-9cm ig.

A feder fegyvernemben a fegyverekkel szembeni elvárások kidolgozója, felelőse: Regenyei Péter kardkészítő. A 3. pontba foglalt elvárások az ő szellemi termékei.

V. MELLÉKLET

- Bírói jelzések és bírói mondatok táblázata -

Közzétett verziószám: v 1.0 (2013.04.18.)

Frissített verziók az MHS weboldaláról letölthetők.

A weboldal jelenlegi címe: <http://hosszukardvivas.atw.hu/>

A bírót szemből ábrázolja a kép, bal kezükben (szívoldal) fehér, másikban zöld zászló van.

Jelzés	Bírói mondat	Nemzetközi terminus (hosszú változatok)	Esemény a bírószerint
 Test előtt keresztezett kéz.			Bírói alapállás (változatok)
 Mindkét kéz fenn.	Felkészül!	Get ready!	VB-i jelzés. Hamarosan kezdődik a következő akció. A vívóknak historikus alapállást kell felvenniük. (Kis versenyeken lehetséges alternatív, historikus terminus: Posta!)
 Mindkét kéz lecsapódik.	Össze!	Fight!	VB-i jelzés. A vívók felkészültek a következő akcióra. Az új akció elkezdődik. (Kis versenyeken lehetséges alternatív, historikus terminus: Spada!)
 Mindkét kéz felmegy.	Állj!	Stop!	(VB és PB is mutathatja.) Minden akciót azonnal fel kell függeszteni. (Kis versenyeken lehetséges alternatív, historikus terminus: Alt!)
 Rámutat + kéz fel + rámutat	Zöld szabálytalan, -1 pont! (Sportszerűtlen viselkedésért / szabálytalanságért / reklamációért!)	One score penalty for the Green fencer! (For unsporting behavior / for ruleless (prohibited) action / for excessive complaining.)	A zöld vívó szabálytalan volt, 1 pontos büntetést érdemel. (VB-i jelzés.) A zárójelben a lehetséges rövid szóbeli indoklások szerepelnek.
 Rámutat + kéz fel + rámutat.	Fehér szabálytalan, -1 pont! (Sportszerűtlen viselkedésért / szabálytalanságért / reklamációért!)	One score penalty for the White fencer! (For unsporting behavior / for ruleless (prohibited) action / for excessive complaining.)	A fehér vívó szabálytalan volt, 1 pontos büntetést érdemel. (VB-i jelzés.) A zárójelben a lehetséges rövid szóbeli indoklások szerepelnek.
 3*vízszintes lengetés (kizavarás)	Zöld vívó leléptetve! (Pld. ismételt szabálytalanságért.)	The green fencer is disqualified! (Eg.: For multiple infringements.)	Zöld vívó leléptetésre került, a fehér vívó a nyertes. (VB-i jelzés.) A zárójelben egy lehetséges rövid szóbeli indoklás szerepel.
 3*vízszintes lengetés (kizavarás)	Fehér vívó leléptetve! (Pld. ismételt szabálytalanságért.)	The white fencer is disqualified! (Eg.: For multiple infringements.)	Fehér vívó leléptetésre került, a zöld vívó a nyertes. (VB-i jelzés.) A zárójelben egy lehetséges rövid szóbeli indoklás szerepel.

 <p>Fej felett keresztezett zászlók.</p>	Konzultáció!	Consultation!	A VB bírói konzultációt hív össze. (Egyebekben a PB-knek ez a konzultáció kérésének a jele, amit a VB bírál el.)
 <p>Két alsó keresztezett lengetés.</p>	Után-ütés!	After-blow!	Után-ütés született. (Figyelem! Amennyiben a piros zászló fennléte alatt felsőbb sebzéses után-ütés születik, a jelzés eltérő!)
<p>Idő végekor "Állj!" jelzése. Majd szabályismertetés. Majd "Öszel" jelzése.</p>	Hosszabbítás!	Extra time!	Az asszónak a vívóidő lejártá után még nincs egyértelmű győztese. Az eredmény eldöntése végett a párbaj folytatódik. (VB-i jelzés.)
 <p>Mindkét kéz felmegy.</p>	Szünet, időmérés leállítása!	Break!	Valamilyen vis-major eset miatt az asszó relatív időmérését fel kell függeszteni. (VB-i jelzés.)
 <p>Alul-elöl keresztezett zászlók.</p>	Semmi, 0 pont!	No score!	Nem született értékelhető találat.
 <p>Zöld zászló oldalra, fehér lent.</p>	Zöld 1 pont! (Kiszorításért / Pusztakezes ütésért.)	One score for the Green (fencer)! (For push-out / for controlled head-strike.)	A zöld vívó 1 pontot érő akciót hajtott végre. (Zárójelben a speciális 1 pontos akciók verbális jelzései szereplnek.)
 <p>Fehér zászló oldalra, zöld lent.</p>	Fehér 1 pont! (Kiszorításért / Pusztakezes ütésért.)	One score for the White (fencer)! (For push-out / for controlled head-strike.)	A fehér vívó 1 pontot érő akciót hajtott végre. (Zárójelben a speciális 1 pontos akciók verbális jelzései szereplnek.)
 <p>Piros zászló fel</p>	Piros zászló fel! / Piros zászló le!	Red flag up! / Red flag down!	Együttes találat után a TJ-nek fel kell emelnie a zászlót, vagy a táblán (ha az alkalas erre) jeleznie, hogy új szabály (felsőbb sebzés) lép életbe, míg le nem esik a zászló (azaz pont nem születik).

 <p>Mindkét kéz oldalt kinyújtva.</p>	Együttes!	Double!	Együttes találat született, mely 0 pontot ér - emiatt vagy fel kell emelni a piros zászlót, vagy ha már fenn van, akkor új akció indul változatlan eredménnyel. (Piros zászló alatt felsőbb sebzéses együttes esetén eltérő a jelzés!)
 <p>Fehér zászló oldalt, zöld fent.</p>	Zöld, felsőbb seb, 1 pont!	One score for Green, higher hit/blow!	A piros zászló fenn van, így él a felsőbb sebzés szabálya. Zöld fejet vagy nyakat talált, miközben fehér ennél lejjebb ejtett találatot. Zöld 1 pontot érdemel. A piros zászlót le kell ezután venni.
 <p>Zöld zászló oldalt, fehér fent.</p>	Fehér, felsőbb seb, 1 pont!	One score for White, higher hit/blow!	A piros zászló fenn van, így él a felsőbb sebzés szabálya. Fehér fejet vagy nyakat talált, miközben zöld ennél lejjebb ejtett találatot. Fehér 1 pontot érdemel. A piros zászlót le kell ezután venni.
 <p>Hátul keresztezett zászlók.</p>	Vak!	I'm blind!	A pontozóbíró nem látta jól, s így nem tudja egyértelműen megítélni, értékelni, pontozni az adott akciót. Kizárólag PB-i terminus.
 <p>Hátul keresztezett zászlók.</p>	Nincs döntés!	No decision!	A vezetőbíró a PB-k segítségével sem tudja egyértelműen megítélni, értékelni, pontozni az adott akciót. Kizárólag VB-i terminus.
 <p>Rámutat nyertesre (másik hátul), majd fel is emeli a zászlóját.</p>	Nyert a Fehér vívó! (+ Végeredmény számszerűsítve, vagy indokolva.)	The winner is the White fencer! (The scores are...)	A VB a fehér vívót hirdeti ki az adott asszó győztesének. (Kizárólag VB-i terminus.)
 <p>Rámutat nyertesre (másik hátul), majd fel is emeli a zászlóját.</p>	Nyert a Zöld vívó! (+ Végeredmény számszerűsítve, vagy indokolva.)	The winner is the Green fencer! (The scores are...)	A VB a zöld vívót hirdeti ki az adott asszó győztesének. (Kizárólag VB-i terminus.)
<p>A leléptetés jelzésével azonos.</p>	A Fehéz / Zöld vívó képviselője hagyja el a pást környékét!	The representative of the Green / White fencer must go out!	A VB megítélése szerint az adott vívófél képviselője nem megfelelően viselkedik. Így a továbbiakban az asszó zavartalanságának biztosítása végett el kell hagynia a pást környékét.

VI. MELLÉKLET

- Óvási lap (minta) -

Közzétett verziószám: v 1.0 (2013.04.18.)

Frissített verziók az MHS weboldaláról letölthetők.

A weboldal jelenlegi címe: <http://hosszukardvivas.atw.hu/>

Óvási lap - az óvást benyújtó tölti ki -	
Verseny neve:	Vívóképviselő neve:
Helyszíne:	Képviselt vívó (név/szín):
Ideje:	Másik vívófél (név/szín):
Vezetőbíró neve:	Versenypozíció:
Óvás tárgya:	
Egyéb, fontosnak ítélt körülmények (időbeliség, stb.):	
Elbírálás - az óvást elbírálók töltik ki -	
Bírálat jogossága (a megfelelő aláhúzendő):	jogos / jogtalan
Óvás konkrét következménye az asszóra nézve (döntés):	
Döntés rövid indoklása:	
Egyéb megjegyzés (ha releváns, pld. döntési arány, különvélemény):	
Copyright © Dr. Pávay Tibor, 2013. Jelen dokumentum a készítő, Dr. Pávay Tibor szellemi tulajdona. A Magyar Hosszúkardvívó Sportszövetség charta-szervezetei és tagszervezetei sportversenyeiken szabadon használhatják. Ezen kívül azonban egészének vagy részeinek engedély nélküli reprodukálását, felhasználását a törvény bünteti! © All rights reserved!	